

PROGRAMUL INTERREG VI-A NEXT ROMÂNIA-REPUBLICA MOLDOVA

ANEXĂ

MODEL PENTRU PROGRAME INTERREG

CCI	[15 caractere]
Titlu	Interreg VI-A NEXT România-Republica Moldova
Versiune	Finală
Primul an	[2021]
Ultimul an	[2029]
Eligibil de la	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei de modificare a programului	[20]
Data intrării în vigoare a deciziei de modificare a Programului	
Regiunile NUTS acoperite de program	NUTS III
Categoria	A

Cuprins

1. Strategia programului comun.....	6
1.1. Aria programului.....	6
1.2. Strategia comună a programului.....	6
POPULAȚIA ȘI TERITORIUL	6
PROVOCĂRI ECONOMICE	8
IMPACTUL CRIZEI COVID-19	9
PROVOCĂRI DE MEDIU	10
CONECTIVITATE ȘI TRANSPORT	11
PROVOCĂRI SOCIALE	12
TURISM	13
GUVERNANȚA ȘI SOCIETATEA CIVILĂ.....	14
MIGRAȚIA ȘI MANAGEMENTUL FRONTIEREI.....	15
IMPACTUL CONFLICTULUI MILITAR RUSIA-UCRAINA ȘI CRIZEI ENERGEICE	16
ASPECTE ORIZONTALE.....	22
LECȚII ÎNVĂȚATE.....	23
1.3. Justificare pentru selectarea obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice Interreg, a priorităților corespunzătoare, a obiectivelor specifice și a formelor de sprijin ..	26
2. Priorități.....	35
2.1. Comunități verzi.....	35
2.1.1.1 Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem.....	35
2.1.1.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazinelor maritime, după caz ..	35
2.1.1.3. Principalele grupuri țintă	36
2.1.1.4 Indicatori	36
2.1.1.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	38
2.1.1.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare.....	38
2.1.1.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție.....	38
2.1.2.1 Creșterea protecției și conservării biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	39
2.1.2.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz	39

2.1.2.3	Principalele grupuri țintă.....	40
2.1.2.4	Indicatori	41
2.1.2.5	Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	41
2.1.2.6	Utilizarea planificată a instrumentelor financiare.....	42
2.1.2.7	Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție.....	42
2.2.	Dezvoltare socială transfrontalieră	42
2.2.1.1	Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.....	43
2.2.1.2	Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz	43
2.2.1.3.	Principalele grupuri țintă	44
2.2.1.4	Indicatori	44
2.2.1.5	Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	46
2.2.1.6	Utilizarea planificată a instrumentelor financiare.....	46
2.2.1.7	Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție.....	46
2.2.2.1	Asigurarea accesului egal la îngrijirea sănătății și stimularea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la îngrijirea bazată pe familie și pe comunitate	47
2.2.2.2	Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz	47
2.2.2.3.	Principalele grupuri țintă	48
2.2.2.4	Indicatori	48
2.2.2.5	Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	49
2.2.2.6	Utilizarea planificată a instrumentelor financiare.....	49
2.2.2.7	Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție.....	49
2.2.3.1	Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	50
2.2.3.2	Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz	50
2.2.3.3.	Principalele grupuri țintă	51

2.2.3.4 Indicatori	52
2.2.3.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	53
2.2.3.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare.....	53
2.2.3.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție.....	53
2.3. Cooperare transfrontalieră	54
2.3.1.1 Consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special, în vederea rezolvării obstacolelor juridice, de capacitate și a altor obstacole din regiunea de frontieră	54
2.3.1.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz	54
2.3.1.3. Principalele grupuri țintă	55
2.3.1.4 Indicatori	55
2.3.1.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	56
2.3.1.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare.....	56
2.3.1.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție.....	57
2.3.2.1 Gestionarea trecerii frontierei și managementul mobilității și migrației.....	57
2.3.2.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz	57
2.3.2.3. Principalele grupuri țintă	58
2.3.2.4 Indicatori	59
2.3.2.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale	60
2.3.2.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare.....	60
2.3.1.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție.....	60
3. Planul de finanțare.....	62
3.1. Credite financiare pe an.....	62
3.2. Total credite financiare pe fonduri și cofinanțare națională	63
4. Acțiuni întreprinse pentru implicarea partenerilor relevanți de program în pregătirea programului Interreg și rolul acelor parteneri de program în implementare, monitorizare și evaluare	64
5. Abordarea comunicării și vizibilității programului Interreg.....	66

6. Indicarea sprijinului pentru proiecte la scară mică, inclusiv proiecte mici în cadrul fondurilor pentru proiecte mici.....	68
7. Dispoziții de punere în aplicare	68
7.1. Autoritățile responsabile de program	68
7.2. Procedura de constituire a secretariatului comun	69
7.3. Repartizarea răspunderii între statele membre participante și, după caz, țările partenere și TTPM	70
8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțării nelegate de costuri.....	71
Harta	72
Anexa 3	73

1. **Strategia programului comun** : principalele provocări de dezvoltare și răspunsuri politice

1.1. **Aria programului** (nu este necesară pentru programele Interreg C)

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (a), articolul 17 alineatul (9) litera (a)

Aria Programului Interreg VI-A NEXT România-Republica Moldova acoperă patru județe din România - Botoșani, Iași, Vaslui și Galați, precum și întreg teritoriul Republicii Moldova. Aria se întinde pe o suprafață totală de 54.089,80 km² și o lungime a graniței de 681,4 km. Din suprafața totală a programului, 37,42% din zonă este reprezentată de cele patru județe din România și 62,58% de teritoriul Republicii Moldova.

1.2. **Strategia comună a programului** : Sumarul principalelor provocări comune, ținând cont de disparități economice, sociale și teritoriale, precum și de inegalități, nevoi comune de investiții și complementaritatea și sinergiile cu alte programe și instrumente de finanțare, lecții învățate din experiența trecută și strategiile macroregionale și strategiile bazinelor maritime în care aria programului, în ansamblu sau parțial, este acoperită de una sau mai multe strategii.

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (b), articolul 17 alineatul (9) litera (b)

Prezentul document este întocmit pe baza Analizei Teritoriale, care a inclus o viziune de ansamblu asupra ariei de cooperare și o analiză aprofundată axată pe obiectivele formulate pentru arie prin Documentul Comun privind Programarea Strategică Interreg NEXT, precum și pe un obiectiv suplimentar aprobat de Comitetul Comun de Programare al Programului. Concluziile Analizei Teritoriale au fost, de asemenea, ajustate cu contribuția autorităților celor două țări participante și aportul entităților interesate colectat în cadrul consultărilor desfășurate de Autoritatea de Management. Data limită pentru datele statistice în majoritatea cazurilor este 2019. Documentul a trebuit uneori să fie adaptat la lipsa datelor statistice comparabile între cele două țări, întrucât unii indicatori lipsesc sau sunt diferiți în cele două state.

POPULAȚIA ȘI TERITORIUL

Aria programului are un total de 5.593.810 locuitori, dintre care 36,7% locuiesc de partea română a frontierei, în timp ce 63,3% de partea moldovenească.

ȚARĂ	REGIUNI ELEGIBILE	TERITORIUL (km ²)	POPULAȚIA	URBAN	RURAL	/ km ²)
Republica Moldova	întreg teritoriul	33.843,50	3.542.708,00	1.527.483,00	2.015.225,00	79,30
România	4 județe					
	Botoșani	4.986,00	379.622,00	155.423,00	224.199,00	91,30
	Iași	5.476,00	793.559,00	369.557,00	424.002,00	172,40
	Vaslui	5.318,00	373.863,00	153.372,00	220.491,00	93,90
	Galați	4.466,30	504.058,00	273.956,00	230.102,00	140,60
TOTAL		54.089,80	5.593.810,00	2.479.791,00	3.114.019,00	

O mare parte a populației din aria programului locuiește în centre urbane cu densitate mare, precum municipiile Iași, Galați și Chișinău. Aceste centre urbane au devenit centre de atracție „gravitațională” atât pentru populație, cât și pentru fluxurile economice. Analiza a arătat că 44,33% din populația din aria programului locuiește în mediul urban și 55,67% în mediul rural.

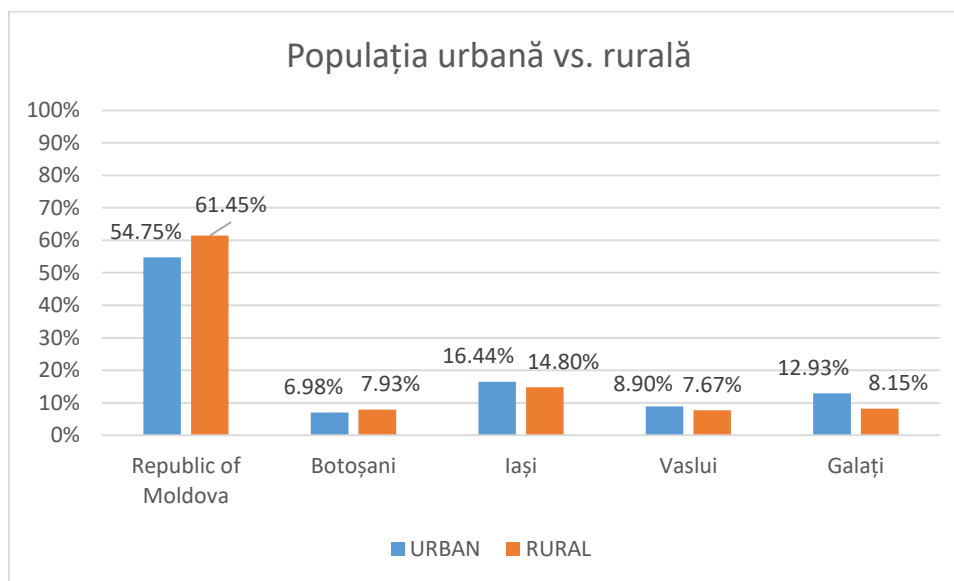

Figura nr.1 - Distribuția populației în mediul urban și rural

Populația Republicii Moldova este relativ tânără, 46,4% din populație având până la 35 de ani, în timp ce în România se înregistrează o creștere a procentului populației de 60 de ani și peste, de la 21,7% (în 2015) la 23% (în 2018). Populația adultă a României (15-59 ani) reprezintă 62,3% din populația totală, în scădere cu 290,2 mii față de 2015. În România, sporul natural a fost de -3,9 (rata la 1.000 de locuitori), în timp ce în Republica Moldova a fost de -1,0 în aceeași perioadă de referință.

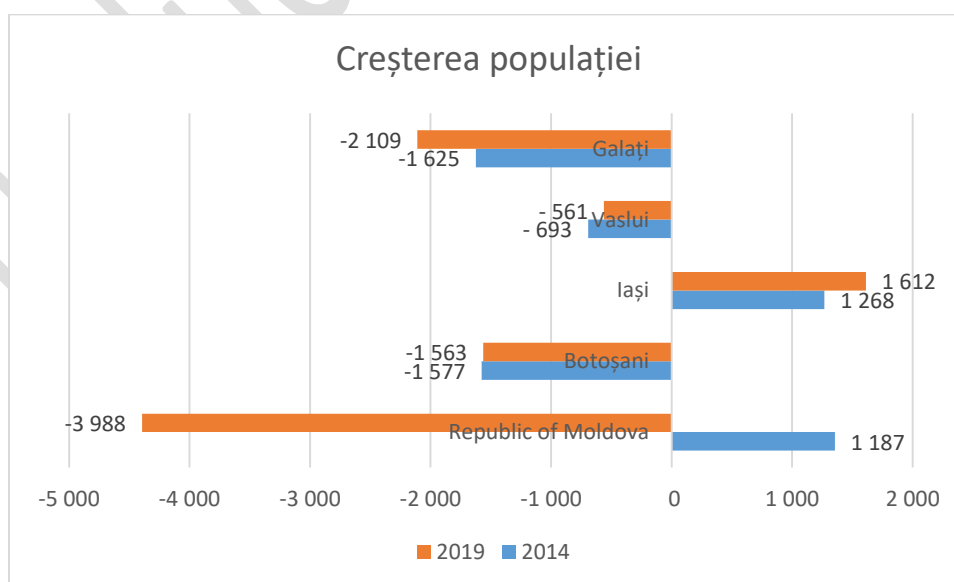

Figura nr.2 - Sporul natural în anii 2014 și 2019 pentru Republica Moldova și județele din România

Vârsta medie a populației rezidente a României a fost de 41,9 în 2018, în timp ce în Republica Moldova același indicator era de 38,5.

O problemă majoră în zonă este tendința migrației către exterior. Chiar dacă marile centre urbane reușesc să atragă o mare parte a migrației interne și externe, migrația către exterior este încă semnificativă. În anul 2017, 23.156 de români sunt înregistrați că și-au stabilit domiciliul în străinătate, în timp ce 2.111 persoane din Moldova s-au stabilit în străinătate.

PROVOCĂRI ECONOMICE

La prima vedere, analiza PIB-ului din ambele țări poate indica o creștere optimistă a cifrelor pe cap de locuitor. Dar corelând creșterea PIB-ului cu scăderea natalității în ultimii ani, se poate trage concluzia că situația bunăstării populației nu a înregistrat nicio îmbunătățire, ci, dimpotrivă, se înregistrează o scădere în ambele state, mai vizibilă în Republica Moldova.

În timp ce în Moldova PIB-ul pe cap de locuitor a crescut la 4.012 EUR (2019), același indicator ajunge la 11.530 EUR în România, rată care rămâne oricum semnificativ sub media UE28.

Structura PIB-ului este destul de similară în ambele țări partenere, cu o pondere covârșitoare reprezentând serviciile (peste 57%), în timp ce agricultura are o pondere mai mare în Republica Moldova față de România.

Deși în mod tradițional economia Moldovei se bazează în mare măsură pe sectorul agricol (fructe, legume, vin, grâu și tutun), în ultimii ani sectorul IT a devenit unul dintre cele mai dezvoltate și mai dinamice sectoare ale economiei naționale. Volumul exporturilor din sectorul IT, conform datelor Băncii Naționale a Moldovei ¹, în anul 2021 a fost de 6,4 miliarde lei (aprox. 3,2 mil. EUR). În prezent, în cadrul Parcului IT Moldova funcționează 1.055 de companii, dintre care 182 cu capital străin din aproximativ 40 de țări ². Este esențial de remarcat că echilibrul dintre aceste două subsectoare - conținut digital și infrastructură de comunicații - dovedește o schimbare calitativă a acestui sector de la consumul de rețele și servicii de acces la Internet la produse și servicii IT cu cea mai mare valoare adăugată, orientate spre export. Unul dintre proiectele cheie care vizează stimularea creșterii industriei IT și a inovației este parcul virtual IT, lansat la 1 ianuarie 2018. În cei doi ani de activitate, în parc au fost înregistrate peste 500 de companii, dintre care 300 sunt companii IT cu capital străin.

În ultimii ani s-a înregistrat o creștere a ponderii exporturilor cu alte categorii de produse decât cele menționate mai sus și anume: alimente, băuturi alcoolice, oțet nealcoolice, tutun; textile și articole textile; mașini și echipamente, echipamente electrice și componente ale acestora; echipamente pentru înregistrarea sau reproducerea sunetului și imaginii.

Acest lucru indică faptul că industria locală (industrie ușoară, alimentație, producție de mașini/echipamente tehnice) se dezvoltă și se modernizează progresiv, iar produsele autohtone devin din ce în ce mai competitive pe piețele externe.

¹ <https://www.bnm.md/ro>

² <https://moldovaitpark.md/>

Creșterea PIB-ului României a fost determinată de consumul privat și de revenirea investițiilor. Investițiile au crescut puternic, fiind mai mari cu 17,8 la sută de la un an la altul, datorită performanței puternice în construcții. Exporturile au crescut cu 3,5 la sută, reflectând cererea mai slabă pe principalele piețe de export, în timp ce importurile au rămas susținute (în creștere cu 7,2 la sută). Construcțiile (în creștere cu 16,8 la sută) și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) (în creștere cu 8,1 la sută) au fost principalii factori de producție.

Cu o rată a inflației în scădere de la 6,4 în 2016 la 3,8 în 2020, Moldova urmează tendința generală a statelor membre UE. România a înregistrat o rată a inflației de 2,6 în 2020, deși pandemia de COVID-19 a pus o mare presiune asupra acestui indicator economic pentru viitor. În 2021, rata inflației în ambele țări a crescut considerabil la 13,9% în Republica Moldova și 5,1% în România.

IMPACTUL CRIZEI COVID-19

Pe parcursul anului 2020 și începutul lui 2021, atât România, cât și Moldova (ca majoritatea țărilor lumii) au înregistrat o criză economică și provocări bugetare radicale. De la creșterea ratei șomajului și închiderea companiilor la creșterea cheltuielilor din sectorul sănătății, s-a înregistrat o schimbare generală a economiei.

Pe lângă criza de sănătate cauzată de COVID-19, pandemia a declanșat o criză economică gravă care a afectat toate sectoarele, dar mai ales pe cel privat (turismul, inclusiv industria HORECA, transporturile etc.), cu un impact uriaș asupra întreprinderilor mici. Nivelurile șomajului au atins cifre îngrijorătoare, iar guvernele s-au concentrat pe măsuri de redresare îndreptate către entitățile și persoanele cele mai expuse. Guvernul României a oferit un stimulent fiscal de 4,4% din PIB în 2020 ca răspuns la criza COVID-19. Acesta a constatat în ajutor financiar acordat companiilor mici în perioada de izolare, a negociat suspendarea ratei creditului bancar pentru populație. S-au făcut plăți suplimentare către sistemul de sănătate și au fost finanțate achiziții de echipamente pentru spitale și școli, școlarizarea online a devenit singura soluție din martie 2020 până în mai 2021 pentru majoritatea categoriilor de elevi și studenți. Pe de altă parte, Guvernul Republicii Moldova pentru a reduce impactul COVID-19 asupra sectorului economic, în special asupra IMM-urilor, a luat o serie de măsuri, printre care: suspendarea sau reducerea plăților de TVA și a altor obligații fiscale; implementarea diferitelor stimulente economice pentru sprijinirea turismului național; măsuri referitoare la șomaj, în special, diferite subvenții pentru angajatori și reglementarea muncii la distanță.

Afectată de pandemie și de seceta severă, economia Republicii Moldova s-a contractat în 2020, PIB-ul înregistrând o scădere de 7%. Principalii factori care au determinat această scădere a PIB-ului au fost consumul populației, care a scăzut și el cu 7%, urmat de investiții și stocuri. Pe partea ofertei, măsurile de carantină au dus la oprirea comerțului și a producției industriale. Nivelul de ocupare a atins minimul din ultimii cinci ani. În 2021, economia a început treptat să se redreseze, dar agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei a avut un impact puternic asupra economiei moldovenești.

În apogeul crizei COVID-19, cele două țări s-au susținut reciproc prin schimburi de specialiști și lucrători sanitari. De asemenea, România a oferit sprijin Republicii Moldova, sub formă de aparatură medicală, personal medical și a donat, de asemenea, mii de doze de vaccin populației Republicii Moldova. Acțiunile au fost susținute fie din fonduri ale Guvernului României, fie prin Mecanismul de protecție civilă al UE.

În plus, Planul UE de redresare economică pentru Moldova stabilește planuri pentru investiții de până la 600 de milioane EUR între 2021 și 2024, în strânsă cooperare cu statele membre ale UE și instituțiile financiare internaționale, ca parte a abordării „Team Europe”, precum și cu investitori privați.

PROVOCĂRI DE MEDIU

Ambele țări participante au puncte slabe legate de nivelurile ridicate ale emisiilor de carbon, o rată scăzută a energiilor regenerabile în Republica Moldova, o suprafață redusă de păduri în România și o exploatare intensivă a lemnului în Republica Moldova.

În ceea ce privește emisiile de CO₂, utilizarea combustibilului solid și arderea deșeurilor pentru încălzirea locuințelor și în industrie în Republica Moldova, împreună cu o valoare scăzută a eficienței energetice, reprezintă principala cauză a poluării aerului. Dacă în România (aria programului), sunt instalate 14 sisteme publice de monitorizare a calității aerului, pe întreg teritoriul R. Moldova funcționează 9 sisteme de monitorizare manuală. Politicile guvernamentale implementate de ambele țări au avut un impact pozitiv asupra reducerii emisiilor de carbon, fiind în concordanță cu măsurile Uniunii Europene pentru atingerea țintelor până în 2030. O monitorizare mai atentă a calității aerului în ambele țări ar contribui la luarea măsurilor de reducere a poluării aerului și, prin urmare, la îmbunătățirea calității vieții, în special în principalele centre urbane.

În 2019, ponderea energiei regenerabile pentru România a fost de 24,30, în timp ce Moldova avea în 2019 o pondere de 23,84. Ambele țări trebuie să se concentreze pe creșterea acestei cote și pe identificarea surselor de noi energii pentru utilizare în clădirile publice, precum și pentru utilizarea de către populație. Întrucât în ambele țări tendința de creștere a consumului de energie pe cap de locuitor a fost de aproximativ 10% în 2017 față de 2016, acest lucru ar trebui să determine autoritățile naționale să consolideze măsurile legate de creșterea ponderii energiei regenerabile.

Prin finanțarea activităților legate de reabilitarea clădirilor publice (cum ar fi școli și spitale) în cadrul programului Interreg NEXT prioritatea 2, se pot realiza și lucrări de eficientizare energetică pentru a contribui la creșterea acestui tip de consum de energie în ambele țări.

Autoritatea de management va monitoriza consistența acțiunilor finanțate cu prevederile și angajamentele de mediu, în special pentru acțiunile legate de infrastructură. Ghidul aplicanților va include recomandarea de a folosi cele mai bune tehnologii atât pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, cât și a utilizării resurselor.

Schimbările climatice își arată impactul asupra ariei programului prin creșterea temperaturii medii și modificări ale regimului precipitațiilor, cu variabilitate ridicată atât regional cât și sezonier. Consecințele sunt inundații și secetă pe parcursul anului cu potențiale daune aduse infrastructurii umane și valuri de căldură (cu impact asupra sănătății umane) și riscuri mai mari de incendii forestiere.

În ultimii ani, temperatura medie a crescut și, combinată cu secetă, a dus la creșterea frecvenței incendiilor forestiere. Forțele de intervenție de urgență s-au luptat vara cu incendii de pădure și câmp, care au necesitat intervenție imediată și echipamente adecvate.

Îmbunătățirea utilizării pe termen lung a surselor alternative de energie împreună cu acțiunile menite să îmbunătățească prevenirea și reacția în caz de dezastre naturale sau provocate de om vor crește siguranța populației din aria programului și vor contribui, de asemenea, la încetinirea efectelor schimbărilor climatice.

Gestionarea deșeurilor este o problemă sensibilă de ambele părți ale graniței, colectarea deșeurilor menajere fiind o zonă de interes pentru a dezvolta servicii adecvate pentru colectarea și reciclarea cantității tot mai mari de deșeuri menajere și produse industriale. Cu toate acestea, bugetul limitat al programului, precum și dificultatea de a identifica beneficiile transfrontaliere ale unei astfel de investiții au determinat neinclusiunea acestui obiectiv specific pe lista celor selectate pentru finanțare în cadrul programului actual.

În ceea ce privește intensitatea utilizării resurselor forestiere din punct de vedere al defrișărilor, cifrele indică o tendință destul de stabilă în Republica Moldova unde s-au raportat 250 ha în 2016 și aceeași suprafață în 2019, în timp ce în aria programului din România nu există defrișări raportate în perioada 2015-2019. Când se vorbește despre utilizarea resurselor forestiere aferente lemnului autorizat pentru tăiere, în timp ce în aria programului din România nu s-au acordat autorizații, în Republica Moldova cifrele variază de la 576 ha. în 2016 la 567 ha. în 2019. În acest context, pentru a contribui la obiectivele climatice, programul va finanța activități precum împădurirea în cadrul obiectivului specific *Creșterea și conservarea biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare*. Aceeași activitate este prevăzută ca măsură de prevenire a dezastrelor naturale, cum ar fi inundațiile, prin plantarea de copaci pe malurile râurilor (care va fi finanțată în cadrul obiectivului specific *Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea și reziliența riscurilor de dezastre, ținând cont de abordările bazate pe ecosistem*) .

În anul 2019, suprafețele din Republica Moldova cu risc de inundații erau de 2.315 km², în timp ce în România cifra era de 14.564 km². (nu sunt disponibile date pentru județele individuale situate în aria din România a programului). Investițiile sunt absolut necesare de ambele părți ale graniței pentru a preveni viitoarele dezastre cauzate de inundații și pentru a pregăti mai bine autoritățile și populația din zonă.

CONECTIVITATE ȘI TRANSPORT

În zona Programului, accesibilitatea pentru România prin autostrăzi și căi ferate este ușor sub medie în comparație cu alte state membre. În Republica Moldova, lungimea drumurilor publice este de 9.359 km, din care mai mult de jumătate (6.016,2 km) sunt drumuri locale. În prezent nu sunt disponibile autostrăzi în Republica Moldova, România raportând 920 km de autostrăzi la sfârșitul anului 2020.

Transportul feroviar este în declin în ambele țări, deoarece numărul de pasageri transportați de căile ferate a scăzut treptat.

Din punct de vedere al conectivității aeriene, Moldova are 2 aeroporturi cu legături internaționale (Chișinău și Marculești), în timp ce în aria programului din România există un singur aeroport cu legături internaționale, la Iași.

Din 28 aprilie 2014, cetățenii moldoveni cu pașaport biometric pot călători în spațiul Schengen fără viză.

Ambele țări participante necesită investiții puternice în sectorul infrastructurii de transport, dar bugetul pentru astfel de proiecte trebuie să fie extrem de consistent. Prin urmare, se poate concluziona că din cauza alocării reduse în cadrul Programului Interreg NEXT contribuția la infrastructura mare de transport nu ar putea avea un impact semnificativ în zonă. Cu toate acestea, drumurile de acces la obiectivele socio-economice de bază reabilite/modernizate prin program pot fi finanțate în cadrul priorităților respective.

PROVOCĂRI SOCIALE

În ambele țări asistăm la o pondere în creștere a populației în vârstă, dublată de o parte importantă a populației active care a decis să plece din România sau Republica Moldova pentru a lucra în străinătate.

Mai mult, creșterea constantă a speranței de viață în aria Programului pune o presiune uriașă asupra deficitului de pensii.

În ceea ce privește migrația temporară de lungă durată, România se confruntă cu o tendință de creștere a numărului persoanelor care părăsesc țara și majoritatea emigranților din ambele state fac parte din populația activă care pleacă pentru locuri de muncă mai bine plătite și sustenabile în afara țărilor lor.

Investițiile în învățământul public reprezintă o nevoie constantă, fie că ne referim la infrastructura digitală, modernizarea clădirilor școlilor sau formarea continuă a cadrelor didactice pentru a fi mai bine pregătite pentru a face față provocărilor moderne și a-și adapta metodele de predare la ultimele evoluții ale societății. Deși situația din aria Programului s-a îmbunătățit în urma pandemiei de COVID-19, atunci când au fost cumpărate dispozitive IT pentru a crea condiția prealabilă pentru școlarizarea online, există încă o nevoie considerabilă de finanțare în acest sector.

Vulnerabilitatea ridicată a sistemului de sănătate la epidemiile globale, de exemplu COVID-19, a demonstrat necesitatea reformei pentru a asigura accesul universal la servicii esențiale, medicamente și vaccinuri sigure, de calitate și accesibile, scheme robuste de protecție socială și acoperire de bază.

O problemă importantă a structurii forței de muncă din domeniul sănătății din Republica Moldova este legată de îmbătrânirea profesioniștilor actuali unde, conform datelor oficiale, în 2019, 30,27% din cei 12.552 de medici erau aproape de vârsta de pensionare. Aceeași situație alarmantă este valabilă și pentru asistenți medicali, 3.086 de asistenți fiind aproape de pensionare în 2019. Sunt șanse ca această problemă să se agraveze și în anii următori întrucât tinerii medici nu sunt atrași să lucreze în condițiile existente.

Alte probleme importante legate de domeniul sănătății în Republica Moldova se referă la :

- lipsa infrastructurii medicale moderne;
- slaba asigurare a resurselor umane și a echipamentelor tehnice pentru instituțiile medicale reprezintă un impediment în implementarea de noi metode în medicină;
- accesul public inechitabil la serviciile de asistență medicală primară din cauza lipsei de medici în zonele rurale și a bunăstării mai scăzute a populației;
- acces limitat pentru persoanele din grupurile vulnerabile și dezavantajate (cum ar fi vârstnicii, persoanele cu dizabilități, șomerii etc.) la serviciile de sănătate;

- dezechilibru în asigurarea resurselor umane în diverse zone geografice și mediul de rezidență;
- nivelul scăzut de aplicare/inexistența sistemelor informaționale moderne în procesul de furnizare a asistenței medicale (adică e-sănătate);
- migrarea personalului medical calificat;
- distribuția geografică inegală a resurselor pentru instituțiile sanitare.

Pe de altă parte, sistemul de sănătate din aria românească a programului este caracterizată de următoarele probleme principale:

- o diferență clară între infrastructura și cazurile complexe de rezolvat în cele 4 județe;
- spitalele mai mici tratează doar cazuri diagnosticate ca necomplicate, trimițând un număr mare de pacienți către spitalele municipității reședință de județ;
- inechități în acoperirea serviciilor de sănătate între mediul rural și cel urban, în special în județe precum Vaslui și Botoșani;
- lipsa unei evidențe clare a dispozitivelor medicale de ultimă generație și a nivelului de utilizare a acestora în spitalele publice;
- lipsa resurselor umane, cu un număr redus de medici și asistenți medicali față de media UE. Mai mult, repartizarea neuniformă a medicilor reprezintă o barieră suplimentară în calea accesului la asistență medicală în aria programului din România.
- lipsa unui set clar de indicatori care să vizeze calitatea actului medical, astfel încât să stimuleze spitalele publice să fie mai eficiente.

Investițiile în infrastructura sanitară și echipamente moderne, în pregătirea personalului, în armonizarea procedurilor de pe ambele părți ale frontierei ar aduce la același nivel calitatea serviciilor oferite populației din aria programului și ar atrage mai mulți profesioniști în acest domeniu.

TURISM

Turismul este un potențial activ competitiv important pentru aria programului. Relieful variat, poziționarea geografică, flora și fauna variate, precum și moștenirea culturală a zonei sunt componente cheie care pot constitui baza pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor turistice.

Având o bună conexiune internațională pe calea aerului, cu Aeroportul Iași (RO) în continuă dezvoltare și creșterea numărului de destinații în toată Europa, potențialul întregii zone ar putea fi explorat și inclus pe harta city break-urilor. Mai mult, întrucât Republica Moldova a devenit un actor puternic pe piața vinurilor și cramelor, și acest turism de nișă ar putea fi promovat, alături de situri istorice comune care leagă ambele țări.

Din numărul total de turiști care au vizitat fiecare țară în fiecare an, 46% reprezintă turiștii străini pe care i-a avut Republica Moldova în 2019, în timp ce 11% erau turiști străini în județele românești din aria programului în același an, cu un vârf de 19% în Iași și cea mai mică valoare din Botoșani (5% din numărul total de turiști au fost turiști străini).

O ușoară scădere a numărului de unități de cazare în cele patru județe din România s-a înregistrat în perioada 2016-2019, în timp ce Republica Moldova a înregistrat un număr constant de astfel de facilități cu un mic trend ascendent. În anul 2021, din numărul total al acestor facilități a rezultat o capacitate de cazare turistică de 23.881 de paturi în Moldova și 8.457 de paturi în județele României din aria programului.

Turismul sustenabil ar trebui încurajat, astfel încât să se păstreze moștenirea naturală și culturală a zonei. Creșterea veniturilor din serviciile de turism provenite de la turiștii străini, dezvoltarea de programe de stimulare a turismului intern, digitalizarea, împreună cu dezvoltarea strategiilor de turism ar contribui semnificativ și la dezvoltarea economică a zonei de program.

GUVERNANȚA ȘI SOCIETATEA CIVILĂ

În prezent, securitatea în partea de sud-est a Uniunii Europene este supusă unei provocări constante, în mare parte din cauza riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților existente. Prin urmare, zona de frontieră a României cu Republica Moldova este foarte activă, ținând cont de amenințările care se manifestă sub diferite forme. Pentru a face față acestor provocări, atât România, cât și Uniunea Europeană sunt îndreptățite să caute cele mai adecvate soluții de răspuns rapid pentru a preveni și a combate în mod corespunzător orice formă de încălcare a legii și impactul negativ al acestora. Pentru a aborda aceste provocări în evoluție, este necesară îmbunătățirea cooperării interinstituționale a autorităților relevante din cele două state.

Calitatea funcției publice în Republica Moldova este influențată negativ de remunerația relativ scăzută a funcționarilor publici, ceea ce generează o fluctuație substanțială a personalului cu impact asupra memoriei instituționale și a calității politicilor publice. Elaborarea de strategii comune în diverse domenii de activitate, împreună cu schema comună de formare a funcționarilor publici ar face serviciul public mai atractiv și ar crește nivelul de profesionalism. În plus, discrepanțele în ceea ce privește politicile publice între un stat membru UE și o țară non-UE ar fi diminuate considerabil și ar spori cooperarea dintre cele două țări vecine.

Conform evaluării ex-post a implementării Strategiei de reformă a administrației publice 2016-2020 în Republica Moldova, care a avut ca obiectiv general înființarea unei administrații publice moderne, eficiente, profesioniste, orientate spre furnizarea de servicii publice de înaltă calitate, s-a asigurat o tendință pozitivă spre atingerea scopului strategic prin următoarele elemente:

- restructurare considerabilă a administrației publice centrale - administrația publică este acum mai uniformă și mai flexibilă;
- elemente reglementate, necesare pentru punerea în funcțiune a sistemului integrat de planificare strategică a politicilor publice;
- utilizarea sporită a Tehnologiei Informației (IT) în administrația publică, cu o eficiență generală îmbunătățită și acces sporit al cetățenilor la servicii publice mai bune;
- mediu de afaceri îmbunătățit;
- proceduri administrative standardizate și simplificate între autoritățile și instituțiile publice, pe de o parte, și cetățeni și întreprinderi, pe de altă parte;
- cadru procedural definit la nivelul autorităților publice centrale privind planificarea bugetară, în concordanță cu documentele de politici naționale relevante;
- cadrul operațional de management și control financiar;
- creșterea transparenței și eficienței procedurilor de achiziții publice;
- stabilirea unei baze legale și instituționale solide pentru creșterea managementului resurselor umane în serviciul public.

În România, programele mainstream finanțate de UE au contribuit considerabil în ciclurile bugetare anterioare la reforma administrației publice, la dezvoltarea politicilor și strategiilor publice. Așadar, administrația din Republica Moldova ar putea beneficia de experiența deja dobândită de România, în cadrul unor proiecte de cooperare care vizează schimbul de experiență și schimbul de bune practici.

Prevenirea și lupta împotriva corupției au cunoscut progrese considerabile în ambele țări, dar există încă loc de îmbunătățire. Implicarea societății civile în atingerea acestui obiectiv ar asigura o abordare obiectivă transparentă.

În ciuda progreselor înregistrate pentru ambele țări în ceea ce privește libertatea economică și implicarea societății civile, este încă necesară cooperarea în domeniile consolidării capacității instituționale și eficienței autorităților publice.

MIGRAȚIA ȘI MANAGEMENTUL FRONTIEREI

Ambele țări trebuie să depună eforturi în domeniul consolidării capacităților în probleme de management al frontierelor, pentru a consolida securitatea frontierelor externe ale UE și pentru a proteja lanțurile de aprovizionare. Strategiile comune de dezvoltare și guvernanta pot ajuta la reducerea disparităților și pot ajuta la abordarea celor mai vizibile efecte ale acestora, cum ar fi creșterea fluxurilor de migrație regulate și neregulate, temporare și permanente, precum și a criminalității organizate.

Migrația către exterior este o problemă importantă în întreaga arie a programului, deoarece adulții tineri pleacă la muncă sau la studiu (uneori nu se mai întorc) și lasă în urmă o populație semnificativă dependentă- formată din copii și bătrâni.

România se confruntă cu o tendință de creștere în acest sens, de la 187.466 în 2015 la 238.926 de persoane care părăsesc România în 2018. 126.893 de persoane au părăsit Republica Moldova în 2015 față de 155.322 în 2019. Studiile efectuate în ambele țări arată clar că majoritatea emigranților fac parte din populația activă care pleacă pentru locuri de muncă mai bine plătite și sustenabile în afara țării.

Principala provocare pentru zonă va fi crearea condițiilor propice pentru limitarea migrației tinerei generații și dezvoltarea unor măsuri care să vizeze creșterea natalității în contrabalansarea ratelor mari ale mortalității, creând astfel o creștere naturală pozitivă.

Republica Moldova este expusă în mare măsură provocărilor migrației, fiind în același timp o țară de origine și de destinație.

Securitatea frontierelor UE, expusă în contextul destabilizării situației din regiunea de Est, este afectată de elemente de criminalitate, inclusiv de crima organizată, pe diferitele segmente ale fenomenului infracțional.

Ziua de 24 februarie 2022 a introdus securitatea regională în fruntea listei de acțiuni, alocând finanțare pentru gestionarea noilor escaladări ale manifestărilor de amenințări hibride, terorism, extremism, radicalizare și criminalitate transfrontalieră.

Din cauza conflictului militar din Ucraina, Republica Moldova s-a confruntat cu un aflux fără precedent de refugiați și acest număr este o mare presiune pentru țara cu o populație de cel mult 2,6 mil. cetățeni. Această dinamică a dus la o creștere a populației cu 15%, similare apariției a 2 noi orașe și este de departe cea mai mare concentrație de refugiați pe cap de locuitor.

Până acum, mai mult de 1,3 mil. dintre ucraineni au fugit din țara lor intrând în Moldova și aproximativ 100.000 sunt încă în țară (în mare parte femei), dintre care jumătate sunt copii. Mai mult de 1,4 mil. persoane au tranzitat Moldova (de 20 de ori mai multe treceri ale

frontierei). Peste 6.000 de cereri de azil au fost înregistrate, în timp ce media anuală este de 100.

Datele arată că trecerile ilegale ale frontierei au crescut cu 4.000% și au înregistrat un aflus masiv de numerar de 38,6 milioane EUR detectat sau declarat, adus de persoanele de diferite naționalități care fug din Ucraina. Poliția de frontieră din Moldova se confruntă cu provocări atât din cauza numărului mare de sosiri, cât și prin împărțirea frontierei cu o zonă de război activă.

Au fost înregistrate noi riscuri și fenomene infracționale, precum trafic de arme și muniții, trafic de droguri, contrabandă cu mijloace financiare, metale prețioase și antichități și obiecte de cult, trafic de ființe umane și copii, documente false etc.

Proiectele comune care vizează modernizarea infrastructurii de trecere a frontierei, îmbunătățirea schimbului de informații și a cooperării între autoritățile de frontieră la nivel local sau îmbunătățirea guvernantei printr-o abordare mai coordonată a gestionării ar contribui la o mai mare siguranță a frontierelor externe ale UE.

IMPACTUL CONFLICTULUI MILITAR RUSIA-UCRAINA ȘI CRIZEI ENERGEICE

În februarie 2022, Rusia a început o agresiune militară împotriva Ucrainei, țară care se învecinează atât cu România, cât și cu Republica Moldova. Invazia militară a acestei țări vecine a provocat distrugeri masive și a pus în pericol populația Ucrainei, deoarece civilii (în mare parte femei, copii și bătrâni) s-au văzut nevoiți să fugă de pericolul războiului. Peste 1,2 milioane de oameni au trecut granițele țărilor vecine cu Ucraina, România, Republica Moldova, Polonia, Slovacia și Ungaria în primele 10 zile de la începutul războiului. Aceste țări s-au confruntat cu un flux fără precedent de refugiați care aveau nevoie de adăpost, provizii de bază și sprijin pentru a ajunge la destinația lor finală sau pentru a se stabili și a se integra în comunitățile care le-au primit.

La punctele de trecere a frontierei s-au format cozi lungi de vehicule și pietoni, în ciuda eforturilor autorităților de frontieră de a simplifica procedurile și de a reduce cât mai mult timpul de așteptare. Această situație a confirmat importanța unei cooperări solide la frontieră, de a avea proceduri comune sau similare și echipamente de înaltă tehnologie pentru a procesa un număr sporit de cereri într-un timp scurt.

Chiar dacă societățile europene (și nu numai europene) s-au mobilizat pentru a trimite provizii pentru a ajuta refugiații, cel mai dur impact al unor astfel de fluxuri s-a manifestat asupra țărilor vecine Ucrainei. Recuperându-se cu greu după pandemia de COVID-19, sistemele de sănătate, educație și protecție socială din România și Republica Moldova au fost nevoite să activeze toate echipamentele și personalul de intervenție de urgență, să ofere adăposturi temporare și să gestioneze un flux mare de persoane și să integreze copiii într-un sistem educațional.

Conflictul militar din Ucraina ar putea duce la una dintre cele mai mari crize umanitare din Europa, cu șapte milioane de ucraineni care se estimează că vor fi strămutați și 18 milioane afectați de conflict, dintr-o populație totală de 41 de milioane de cetățeni. Având mecanisme și cadru legal armonizat între România și Republica Moldova, pentru a face față acestei crize, ar contribui la diminuarea consecințelor sociale și economice în regiunile de frontieră.

Adoptarea mecanismului *Directivei privind protecția temporară*, care acordă protecție imediată și temporară persoanelor strămutate din țări non-UE care au fost forțate să-și părăsească locuințele din cauza unui conflict armat, a violenței endemice sau a încălcărilor sistematice ale drepturilor omului ar crea o presiune crescută pe România, ca stat membru, care poate avea de-a face cu un număr mare de refugiați pe termen mai lung, mai ales în județele de frontieră. Elaborarea de proiecte pentru o mai bună pregătire a autorităților locale de pe partea română a frontierei, împreună cu omologul moldovenesc, poate contribui semnificativ la reziliența comunităților gazdă care se confruntă cu fluxul de refugiați și, de asemenea, la consolidarea coeziunii sociale.

Sancțiunile economice severe aplicate Rusiei de către Uniunea Europeană vor avea impact asupra tuturor țărilor, iar economiile României și Republicii Moldova va trebui să identifice mecanisme menite să le ajute să depășească efectele unor astfel de sancțiuni. O mai bună cooperare la nivelul instituțiilor statului împreună cu o cooperare mai strânsă a societății civile ar trebui sprijinite în cadrul proiectelor finanțate prin Obiectivul Specific Interreg 1 - *O mai bună guvernare a cooperării*.

Anul 2021 a venit cu noi provocări în domeniul energetic, care au fost intensificate de agresiunea împotriva Ucrainei. La sfârșitul anului 2021, prețurile la energie în Europa au continuat să crească, în timp ce criza energetică a început să afecteze indicatorii de creștere economică. Republica Moldova a declarat stare de urgență în sectorul energetic. Ca răspuns la noile provocări, și la solicitarea Ucrainei și a Republicii Moldova, a fost accelerat procesul de sincronizare a Sistemului Energetic Continental European cu sistemele energetice ale Ucrainei și ale Republicii Moldova. Acest proces de sincronizare este în desfășurare din 2017 și a fost posibil datorită studiilor anterioare realizate în cadrul unui proiect de amploare în cadrul Programului ENPI România-Ucraina-Republica Moldova. În prezent, stabilitatea sistemelor ucrainene și moldovenești este asigurată de OTS-urile Europei Continentale.

De asemenea, gazoductul Iași-Ungheni, care leagă România și Republica Moldova, construit și el în cadrul unui proiect de amploare finanțat prin Programul ENPI România-Ucraina-Republica Moldova, a fost prelungit până la Chișinău, astfel încât să ofere o sursă alternativă de furnizare a gazelor pentru populația Republicii Moldova.

SINERGII ȘI COMPLEMENTARITĂȚI

Utilizarea fondurilor UE în cadrul programului trebuie luată în considerare în strânsă legătură cu alte programe naționale/principale și programe de cooperare care acoperă aceleași regiuni, cu strategii macroregionale și alte soluții de finanțare existente pentru țările participante.

România beneficiază, în aria programului, de sprijin financiar regional și sectorial care contribuie, de asemenea, la implementarea Obiectivului de politică 2 - O Europă, împreună cu zonele învecinate, mai verde, cu emisii reduse de carbon, și a Obiectivului de politică 4 - O Europă, împreună cu zonele învecinate, mai socială, prin intermediul Programului Operațional Regional Nord-Est (pentru județele Iași, Vaslui, Botoșani) și Programului Operațional Regional pentru Regiunea de Dezvoltare Regională Sud-Est (pentru județul Galați) sau programe naționale, precum Planul Național de Redresare și Reziliență, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, Programul Operațional de Sănătate, Programul Operațional Educație și Ocuparea Forței de Muncă, Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială, Programul Operațional

Tranziție Justă (doar pentru județul Galați). În timp ce Planul național de redresare și reziliență este un instrument de redresare temporară, strâns legat de prioritățile care vizează o redresare durabilă și incluzivă pe termen lung, care promovează tranzițiile verzi și digitale, programul Interreg NEXT încurajează parteneriate de lungă durată care vizează obiective bine definite și abordarea provocărilor cu o dimensiune transfrontalieră.

Investițiile în infrastructura și serviciile de sănătate, în dotarea școlilor și formarea personalului vor fi realizate în cadrul programului, luând în considerație beneficiile transfrontaliere. Spre deosebire de alte programe UE, Interreg NEXT pune accentul pe dimensiunea de cooperare a investițiilor, cu scopul de a răspunde problemelor comune de ambele părți ale graniței. Constrângerile bugetare ale programului de cooperare, în comparație cu programele naționale, vor face din Interreg un instrument complementar pentru rezolvarea problemelor locale, iar o strânsă coordonare între toate instrumentele de finanțare ale UE din zonă va crește eficiența cheltuielilor.

Componența Comitetului de Monitorizare va include reprezentanți ai autorităților naționale și locale responsabile cu programele principale (de exemplu, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, Agențiile de Dezvoltare Regională ca autorități de management pentru programele operaționale regionale), ceea ce va asigura o strânsă coordonare cu aceste programe la selectarea operațiunilor și evitarea dublei finanțări. AM va furniza în mod sistematic informații cu privire la cererile de proiecte, evenimentele conexe și toate operațiunile care vor fi selectate pentru finanțare. Atunci când este relevant, reprezentanți ai celorlalte programe Interreg, mainstream sau alte programe UE pot fi invitați la evenimente de promovare, pentru promovarea în comun a sinergiilor între parteneri.

În plus, operațiunile care vizează gestionarea frontierelor sunt finanțate prin *Instrumentul pentru managementul frontierelor și politica vizelor*, beneficiind de peste 90 de milioane de euro doar pentru tipuri similare de intervenții cu cele prevăzute în ISO 2 - O Europă mai sigură și mai sigură.

Republica Moldova a dezvoltat mai multe scheme naționale de finanțare (cum ar fi Fondul Ecologic Național, Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală etc.) dedicate problemelor de mediu, investițiilor în eficiență energetică și conectivitate la apă și canalizare, care vor fi puse în aplicare începând cu 2021. În plus, este în vigoare un nou parteneriat al Guvernului Republicii Moldova cu USAID, care acoperă perioada 2020-2025. Prin aceasta, va fi oferită asistență directă instituțiilor publice pentru a cataliza implicarea cetățenilor în comunitățile lor, pentru a stimula cererea de guvernare responsabilă și instituții democratice mai puternice.

Elaborarea prezentului program Interreg NEXT are în vedere potențiale sinergii cu alte programe de cooperare precum Interreg Dunărea (proiecte care vizează promovarea adaptării la schimbările climatice în regiunea Dunării, acțiuni de gospodărire a apei, protejarea și conservarea biodiversității în coridoarele ecologice și eco-regiuni transnaționale cu relevanță în Regiunea Dunării, servicii accesibile și incluzive de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții, valorificarea patrimoniului cultural și natural local și îmbunătățirea accesibilității la acesta, modele de guvernare integrată), Programul Interreg NEXT Bazinul Mării Negre, (în domeniul prevenirea riscului de dezastre) și urmărește, de asemenea, să contribuie la obiectivele Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR).

Programul creează, de asemenea, sinergii cu Agenda Maritimă Comună pentru Marea Neagră, o inițiativă privind bazinul maritim care are ca scop sprijinirea cooperării regionale pentru o Economie Albastră mai durabilă în Marea Neagră, dezvoltată în cadrul mai larg al Strategiei pentru Marea Neagră. Republica Moldova și România, împreună cu Republica Bulgaria, Georgia, Federația Rusă, Republica Turcia și Ucraina, toate statele membre OCEMN sunt țările participante. Principalele domenii de cooperare ale Sinergiei Mării Negre la care programul poate contribui sunt: gestionarea mișcării și îmbunătățirea securității, combaterea schimbărilor climatice, educația și ocuparea forței de muncă și afacerile sociale.

Aria programului este acoperită de Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR). Această strategie este susținută la cel mai înalt nivel politic de toate țările participante, care sunt, prin urmare, pregătite să sprijine acele acțiuni care decurg din Planul său de acțiune revizuit, cu condiția să contribuie și la obiectivele specifice ale regiunilor transfrontaliere. Acest lucru necesită o coordonare bună și proactivă cu părțile interesate din EUSDR. Strategia reunește 14 țări de-a lungul Dunării, printre care România și Moldova.

Strategia se concentrează pe patru piloni, iar în cadrul fiecărui pilon se prevăd acțiunile concrete de cooperare specifică pe domenii prioritare: conectivitatea regională (îmbunătățirea mobilității și a conexiunilor de transport, încurajarea energiei mai durabile, promovarea culturii și turismului); protejarea mediului (refacerea și menținerea calității apei, gestionarea riscurilor de mediu, conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și a solului); crearea prosperității (dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere, sprijinirea competitivității întreprinderilor, investirea în oameni și competențe); consolidarea regională (întărirea capacității instituționale și a cooperării, colaborarea pentru promovarea securității și combaterea criminalității organizate și grave).

Strategia Programului Interreg NEXT România-Republica Moldova va contribui la următoarele obiective EUSDR:

- conectarea regiunii (promovarea culturii și turismului);
- protejarea mediului (gestionarea riscurilor de mediu);
- consolidarea regiunii (întărirea capacității instituționale și a cooperării, colaborarea pentru promovarea securității și combaterea criminalității organizate și grave).

Tabelul următor prezintă o imagine clară a contribuției Programului la obiectivele EUSDR:

OP și OS propuse → Axe prioritare EUSDR ↓	PO2 (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem	OP 2 (vii) Îmbunătățirea protecției și conservării biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	PO4 (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței prin educație și formare, la distanță și online	PO4 (v) Asigurarea accesului egal la îngrijirea sănătății și stimularea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la cea bazată pe familie și pe comunitate	PO4(vi) Consolidarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	ISO 1 O mai bună guvernare a cooperării	ISO 2 O Europă mai sigură și mai securizată
PA 1a Mobilitatea apei							
PA 1b Mobilitate feroviară-rutieră-aeriană							
PA 2 Energie durabilă							
PA 3 Cultură și turism, people-to-people							
PA 4 Calitatea apei							
PA 5 Riscuri de mediu							

PA 6 Biodiversitate și peisaje, calitatea aerului și a solurilor							
PA 7 Societatea bazată pe cunoaștere							
PA 8 Competitivitatea întreprinderilor							
PA 9 Oameni și aptitudini							
AP 10 Capacitate instituțională și cooperare							
PA 11 Securitate							

Traducere

ASPECTE ORIZONTALE

Obiectivele programului iau în considerare principiul DNSH (*a nu face rău semnificativ*). Tipurile de acțiuni incluse în program au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se așteaptă să aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului din cauza naturii lor.

În plus, obiectivele specifice stabilite de program vor fi urmărite și în conformitate cu obiectivul de promovare a dezvoltării durabile, ținând cont de Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale ONU, Acordul de la Paris și principiul DNSH. Astfel, 31.41% din alocarea financiară pentru proiectele viitorului program este dedicată atingerii obiectivelor climatice, astfel cum sunt prevăzute la articolul 6 CPR, Anexa I CPR, considerentul 5 Interreg, iar 15.02% din pachetul financiar este alocat biodiversității conform prevederilor stabilite în considerentul 11 CPR.

Inițiativa Noul Bauhaus European va ghida implementarea acțiunilor, ca element de context, oferind oportunități pentru proiecte de a contribui, prin încorporarea unor elemente precum: *reconectarea cu natura, recâștigarea sentimentului de apartenență, prioritizarea locurilor și oamenilor care au cea mai mare nevoie și promovarea pe termen lung, a ciclului de viață și a gândirii integrate în ecosistemul industrial*.

Proiectele implementate în cadrul programului pot contribui cu o gamă largă de soluții, de la activități educaționale și culturale, care joacă un rol-cheie în schimbarea paradigmei către noi comportamente și valori, până la implementarea de soluții bazate pe natură care abordează inundațiile, de exemplu, făcând în același timp mediul construit mai atractiv.

Crearea de conexiuni puternice cu natura, îmbrățișând durabilitatea și incluziunea în timp ce abordarea utilizării nesustenabile a resurselor și a deșeurilor sunt toate obiective realizabile în cadrul priorităților de finanțare ale Programului.

De asemenea, integrarea măsurilor 5R (**Refuz, Reducere, Reutilizare, Refacere, Reciclare**), implementarea de soluții pentru a face orașele mai verzi și pentru utilizarea materialelor naturale din surse durabile și a unui model de ambiție cu poluare zero, pe tot parcursul programului, de la acțiuni de mediu la turism, sunt obiective orizontale care pot contribui la implementarea inițiativei Noului Bauhaus european.

Promovarea vieții sănătoase și durabile prin îmbunătățirea/reabilitarea spațiilor comune care urmează să fie utilizate de comunitatea locală și valorificarea bunurilor culturale (patrimoniu, arte, meșteșuguri locale etc.) și a bunurilor naturale (peisaje, resurse naturale etc.) pe care le pot oferi proiectele, oportunități de conectare și interacțiune socială, inclusiv pentru persoanele expuse riscului de excluziune sau sărăcie, elemente care creează un sentiment de apartenență.

Asigurarea protecției drepturilor fundamentale este atât o condiție prealabilă pentru obținerea de finanțare, cât și o prioritate pe parcursul implementării proiectelor, care va fi necesară pentru a se conforma cu Carta Europeană a Drepturilor Fundamentale.

Asigurarea accesului și oportunităților pentru toți, înlăturarea barierelor din calea asistenței medicale, educației și culturii, asigurarea disponibilității serviciilor publice la timp și de calitate sunt obiective consacrate în proiectarea Programului, cu durabilitatea în centrul intervențiilor Programului.

Investițiile în cadrul tuturor obiectivelor de politică vor asigura respectarea drepturilor fundamentale și conformitatea cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, cu principiile

orizontale privind egalitatea de gen, nediscriminarea (pe baza sexului, originea rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârsta sau orientarea sexuală) și accesibilitatea în toate etapele de programare și implementare.

Pentru a se asigura că funcționalitatea deplină a tuturor schimburilor dintre beneficiari și toate autoritățile programului se realizează prin intermediul schimbului electronic de date, Programul a semnat acordul de licență pentru JeMS, dezvoltat de INTERACT la 19 mai 2021, în conformitate cu Anexa XIV din CPR. De asemenea, utilizarea JeMS și a Instrumentelor de implementare armonizate care stau la baza acestuia va asigura un grad mai ridicat de abordare coordonată între programele Interreg în domeniul principiilor orizontale pe întregul ciclu de viață al proiectelor finanțate (pregătire, selecție, implementare, monitorizare și raportare), în conformitate cu articolul 9 CPR și articolul 22 alineatul (2) din Regulamentul Interreg.

LECȚII ÎNVĂȚATE

Majoritatea acțiunilor propuse spre finanțare în cadrul Interreg VI-A NEXT România-Republica Moldova sunt o continuare a investiției deja realizate de Programul Operațional Comun ENI CBC România-Republica Moldova 2014-2020 și ENPI CBC România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013, însă noul program urmează să exploreze noi niveluri de cooperare și idei inovatoare. Cuprinzând același domeniu, programul 2014-2020 a finanțat proiecte în domeniile educației, sănătății, prevenirii dezastrelor, combaterii crimei organizate, patrimoniului cultural, dar și infrastructurii de transport și ITC și cercetare și inovare, acestea din urmă nefiind abordate în prezentul program.

Nevoile care au generat strategia programului pentru programul 2014-2020 sunt încă valabile pentru aria programului, în timp ce probleme suplimentare apar din cauza pandemiei COVID-19, crizei energetice și crizei umanitare cauzate de conflictul militar din Ucraina. Cu un număr mare de peste 200 de cereri depuse, părțile interesate au dovedit un mare interes pentru cooperarea în zonă.

În perioadele de programare trecute, strategiile programelor ENPI CBC România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 (perioada de implementare încheiată la 31 decembrie 2019) și ENI CBC România-Republica Moldova 2014-2020 (în prezent în curs de implementare) au vizat îmbunătățirea economiei și dezvoltarea socială a zonei, precum și sporirea protecției mediului și prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență prin acțiuni comune.

Problemele vizate de Obiectivul de politică 2 au fost abordate atât de programul ENPI, cât și de ENI. Programul ENPI a dedicat o Prioritate dezvoltării de soluții pe termen lung la problemele de mediu cu care se confruntă zonele de frontieră, în special cele asociate cu sistemele de management al apei și canalizării, precum și urgențelor de mediu, unde o abordare coordonată este esențială, în timp ce programul ENI se concentrează doar pe probleme legate de prevenirea și intervenția în caz de dezastre naturale și provocate de om și gestionarea situațiilor de urgență.

Deși încă semnificative în ceea ce privește nevoile ariei programului, acțiunile care ar putea îmbunătăți mobilitatea în zonă nu mai sunt abordate, întrucât au fost identificate în programele precedente multiple probleme legate de proprietatea/administrarea infrastructurii, costuri ridicate asociate cu investiția, perioade lungi de implementare și nivelul scăzut de interes al părților interesate relevante în depunerea și implementarea proiectelor.

De asemenea, abordarea provocărilor comune semnificative din domeniul sănătății, educației, culturii și turismului durabil a făcut parte din strategiile precedentelor ENPI și ale programului ENI

aflat în derulare care acoperă acest domeniu. Interesul pentru aceste domenii în programul ENI a fost semnificativ și tinde să continue, conform concluziilor trase în urma diferitelor niveluri de consultări ale părților interesate desfășurate pe parcursul procesului de programare. Proiectele au implicat o gamă largă de parteneri, cum ar fi autorități locale și regionale, școli profesionale, tehnologice și sanitare, universități, spitale locale, municipale și regionale și ONG-uri. Parteneriatele formate pentru implementarea acestor proiecte s-au dovedit a fi creative și chiar inovatoare pentru zona transfrontalieră, inventive și angajate și pot fi un punct de plecare valoros pentru viitoarele parteneriate și valorificare.

Problemele legate de managementul frontierelor și infrastructura conexă au fost, de asemenea, abordate în perioada de programare 2014-2020. Proiectele contractate în cadrul exercițiului de finanțare 2014-2020 au depășit obiectivele programului în ceea ce privește numărul de participanți implicați în activități comune de consolidare a capacităților (schimb de experiență, vizite de studiu, traininguri etc.) și dotările poliției, poliției de frontieră și vamale, servicii din aria programului modernizate cu ajutorul programului. Domeniul a atras participarea autorităților responsabile cu aplicare a legii la nivel central, regional și local, în parteneriat cu administrațiile locale în unele cazuri, cooperând pentru a găsi strategii, planuri, instrumente și mijloace adecvate pentru prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere.

Noul program Interreg NEXT se va baza pe cunoștințele existente și pe experiența de cooperare dobândită în exercițiile anterioare și va folosi rezultatele pozitive ale fostelor proiecte, pentru a genera dezvoltări viitoare.

Programul ENI România-Republica Moldova 2014-2020 a oferit sprijin adecvat potențialilor săi solicitanți în faza de generare a proiectului, folosind diverse canale și instrumente. Evenimentele de informare și formare față în față și forumul de parteneriat organizat în aria programului au fost considerate printre cele mai utile instrumente de către potențialii solicitanți. Cu toate acestea, deoarece restricțiile cauzate de pandemia de COVID-19 au forțat programul să caute abordări hibride fără a diminua calitatea conținutului, mediul online merită să fie explorat creativ. Instrumentele și modalitățile reînnoite sau modernizate pentru a dezvolta capacitățile potențialilor solicitanți și, în continuare, ale beneficiarilor programului, trebuie luate în considerare în acest mediu în schimbare. Exemplele pot varia de la, de exemplu, tutoriale, facilitate de căutare de parteneri pe web, seminarii/ateliere online, până la platforme de învățare online sau birou de asistență. Generarea proiectelor ar putea fi susținută și de o bibliotecă web de rezultate în urma exercițiului 2014-2020, care urmărește să informeze și să inspire solicitanții interesați, oferindu-le indicii și idei despre cum să reproducă, multiplice sau continue realizările trecute, evitând în același timp dublarea.

Terminologia programului, actualizată în conformitate cu noile reglementări, trebuie explicată în mod adecvat în Ghid și pe parcursul apelurilor de proiecte. Noua abordare a logicii de intervenție la nivel de program și proiect trebuie evidențiată pentru a se asigura că propunerile primite, evaluate și selectate sunt în concordanță cu conceptele și direcțiile UE.

O atenție deosebită trebuie acordată solicitanților care intenționează să execute componente de infrastructură care necesită, ca parte a pachetului de aplicații, documentații tehnice pentru a dovedi maturitatea proiectului și pregătirea pentru implementare. Întrucât există diferențe semnificative, în acest sens, între prevederile legale din România și Republica Moldova, Ghidul, cu sprijinul actorilor naționali, trebuie să clarifice specificitățile pentru a limita numărul de clarificări solicitate pe parcursul procesului de evaluare. În mod similar, este important ca orice particularitate

națională care afectează conținutul pachetului de candidaturi să fie luată în considerare în prealabil și să fie explicită în ghidurile aplicanților.

Povara administrativă la depunerea proiectelor poate fi redusă și mai mult prin limitarea numărului de documente solicitate în pachetul de aplicație la cele absolut necesare și relevante în scopul evaluării și selecției, folosind sistemul electronic de monitorizare și trecerea completă a transmiterii și evaluării cu totul online.

Formularul de solicitare va urma modelul elaborat de INTERACT, eventual ajustat în funcție de rezultatele consultărilor și deciziile Comitetului de Monitorizare.

Procesul de evaluare a fost mult prelungit în perioada 2014-2020, prin urmare, în scopul unei evaluări eficiente, echitabile și de bună calitate, urmărind și evitarea riscului de dezangajare, programul 2021-2027 trebuie să urmărească eficientizarea întregului proces și mecanismele care o susțin, valorificând lecțiile învățate, încrederea construită pe parcursul proceselor desfășurate în perioada 2014-2020 și printr-un angajament mai profund al tuturor părților implicate în proces, luând în considerare rolurile și responsabilitățile fiecăreia. În acest scop, toate structurile programului trebuie să-și unească eforturile pentru o utilizare optimă a resurselor programului, cu o privire atentă asupra rezultatelor dorite - proiecte de bună calitate selectate, finanțate și implementate integral. Un prim pas ar fi concentrarea mai bună a eforturilor de evaluare pe căutarea proiectelor care au un caracter transfrontalier puternic și o relevanță transfrontalieră clară, precum și caracteristici operaționale bune care sprijină implementarea fără probleme în cazul în care sunt selectate.

La evaluarea proiectelor, se va acorda o atenție deosebită evaluării sinergiilor cu programele naționale/ regionale din aria programului, precum și evitării dublei finanțări. Comitetul de Monitorizare va include ca membri și/sau observatori reprezentanți ai autorităților naționale și regionale responsabile cu programele principale, precum și cu programele regionale, adică Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, Agențiile de Dezvoltare Regională - ca autorități de management pentru programele operaționale regionale. În ceea ce privește Republica Moldova, din perioada anterioară de programare există mecanisme de consultare și coordonare la nivel național care vor continua să funcționeze pentru a evita riscul dublei finanțări și pentru a asigura sinergiile cu alte fonduri (Grupul Național de Lucru). Aportul lor în procesul de luare a deciziilor privind operațiunile care urmează să fie finanțate va asigura complementaritatea între toate sursele de finanțare ale UE în zona programului și utilizarea eficientă a fondurilor. AM va include în procesul de consultare pentru selecția proiectelor CE și Delegația CE în Republica Moldova. În plus, riscurile dublei finanțări vor fi eliminate prin intermediul cerințelor specifice prevăzute în ghidurile pentru solicitanți și verificate riguros în timpul evaluării proiectelor.

Deși circumstanțe neașteptate au întârziat și au creat blocaje repetate în timpul contractării și implementării, programul 2014-2020 a rămas atractiv pentru beneficiari, în timp ce capitalul de încredere în structurile programelor și finanțarea UE a rămas pozitiv, facilitând astfel un mediu de lucru fluid și colaborativ. Cooperarea directă între părțile interesate regionale sau locale și programul de deblocare a anumitor provocări specifice de implementare și de menținere a proiectelor pe drumul cel bun s-a dovedit a fi necesar și eficient. Având în vedere principiul parteneriatului, asigurarea proprietății locale asupra rezultatelor este o practică care merită continuată, sau chiar oficializată în procedurile programului NEXT.

Având în vedere experiențele din perioada 2014-2020 și orientarea către simplificare dată de noile reglementări, misiunea programului va fi revizuirea și ajustarea procedurilor sale de monitorizare internă, valorificând la maximum demersul de evaluare a riscurilor în ceea ce privește verificările de management.

De asemenea, se va acorda atenție accelerării, prin mecanisme specifice la nivel de program, a cheltuielilor publice și a plăților către beneficiari, în timp ce orientarea către rezultate oportune la nivel de proiect trebuie să fie puternică și clară.

Monitorizarea electronică, fără documente pe hârtie este un obiectiv urmărit de mult și intenția programului este de a utiliza pe scară largă sistemul electronic JEMS pentru a asigura, în măsura posibilului, o monitorizare în timp real, prin facilitățile electronice oferite. Accesul va fi deschis tuturor actorilor din ambele țări participante, în timp ce sarcina administrativă asupra beneficiarilor și structurilor programului va fi astfel redusă.

Programul trebuie să se alăture altor programe și inițiative și să caute diversificarea instrumentelor, mijloacelor și modalităților de comunicare asupra rezultatelor, precum și informații relevante care ajung la contributorii europeni despre spațiul de cooperare și eforturile depuse la frontierele externe ale UE.

Pe parcursul implementării Programului, Autoritatea de Management va promova utilizarea strategică a achizițiilor publice pentru a sprijini prioritățile de finanțare (inclusiv eforturile de profesionalizare pentru a aborda decalajele de capacitate). Beneficiarii trebuie încurajați să utilizeze mai multe criterii legate de calitate și costuri pe ciclul de viață. Atunci când este fezabil, în procedurile de achiziții publice ar trebui să se includă considerentele de mediu (de exemplu, criteriile de achiziții publice ecologice) și sociale, precum și stimulentele pentru inovare.

Respectarea principiilor egalității de gen și nediscriminării, inclusiv pentru persoanele provenind dintre migranți, va fi mai bine accentuată pe parcursul implementării proiectelor, prin procedurile de implementare.

Participarea cetățenilor la pregătirea și implementarea programelor va fi încurajată pentru a crește gradul de conștientizare și asumarea programului. Acest lucru se va face prin consultare publică atât în faza pregătitoare/programare, cât și în timpul implementării programului. În special, programul va pune la dispoziția publicului diferitele proiecte și documentul final de programare, dar și proiectele de orientări pentru solicitanți, pe site-ul programului, precum și pe site-urile autorităților naționale din fiecare țară.

Practica încetățenită în perioada 2014-2020 de a solicita proiectelor să aloce cel puțin 2% din costurile lor directe totale (excluzând infrastructura) măsurilor de vizibilitate s-a dovedit a avea rezultate pozitive și ar trebui menținută ca o modalitate de a asigura un buget suficient pentru asigurarea vizibilității activităților cu impact, împreună cu un inventar al acțiunilor (de vizibilitate) ce urmează a fi efectuate în mod obligatoriu, prin proiecte.

1.3. Justificare pentru selectarea obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice Interreg, a priorităților corespunzătoare, a obiectivelor specifice și a formelor de sprijin , abordând, după caz, verigile lipsă din infrastructura transfrontalieră

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (c)

Tabelul 1

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectiv specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
Obiectivul de politică 2 - O tranziție mai ecologică, cu emisii scăzute de dioxid de carbon, către o economie cu zero carbon și o Europă rezistentă, prin promovarea tranziției energetice curate și echitabile, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării și a adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor și a durabilei. mobilitate urbană	Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem	Comunități verzi	În ultimul deceniu, clima a trecut prin schimbări considerabile în domeniul programului (și nu numai). De la secetă severă la precipitații abundente, populația a trebuit să se confrunte cu fenomene extreme mai des decât în trecut. Utilizarea necontrolată a resurselor forestiere din punct de vedere al defrișării este considerată a fi una dintre cauzele alunecărilor de teren în aria programului. Ambele țări au manifestat un interes puternic față de acțiunile privind împădurirea în timpul procesului de consultare, cu scopul de a evita dezastrele naturale precum alunecările de teren și inundațiile. Procesul de consultare a arătat o intenție puternică a părților interesate care activează în domeniul situațiilor de urgență în ambele țări de a continua colaborarea pentru optimizarea reacției serviciului profesional în caz de situații de urgență, pentru îmbunătățirea pregătirii și prevenirea mai multor tipuri de dezastre, atât naturale, cât și provocate de om. O valorificare a proiectelor transfrontaliere anterioare finanțate de UE în domeniul prevenirii riscului de dezastre ar reduce decalajul dintre cele două țări în ceea ce privește prevenirea, pregătirea și reziliența în caz de dezastre, contribuind la o mai bună adaptare la schimbările climatice. Dezvoltarea mecanismelor moderne de monitorizare și

			avertizare timpurie pentru dezastre naturale și/sau provocate de om reprezintă o prioritate pentru autorități. Toate cele de mai sus, împreună cu un grad crescut de conștientizare a populației ar contribui la diminuarea pagubelor materiale și a pierderilor de vieți omenești în comunitățile din zona de frontieră. Forma de sprijin: granturi. Forma de sprijin aleasă este cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor programului, având în vedere dimensiunea și caracterul non-profit al proiectelor.
	Creșterea protecției și conservării biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	Comunități verzi	Pe lângă creșterea securității comunităților de frontieră amenințate de dezastre naturale, investițiile în conservarea biodiversității naturii pot contribui la refacerea speciilor pe cale de dispariție și la aducerea de noi specii în zonă, rezistente la schimbările climatice. Elaborarea de planuri și strategii comune de management pentru ariile protejate, împreună cu recunoașterea lor la nivel internațional prin certificare oficială, ar ajuta ambele țări să-și sporească moștenirea naturală și să dezvolte un turism sigur în aria programului. Comunitățile locale ar beneficia de mai multe oportunități de dezvoltare și, de asemenea, ar deveni conștiente de importanța conservării biodiversității zonei. Forma de sprijin: granturi. Forma de sprijin aleasă este cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor programului, având în vedere dimensiunea și caracterul non-profit al proiectelor.

Obiectivul de politică 4 - O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, implementând Pilonul European al Drepturilor Sociale	Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței prin educație și formare, la distanță și online;	Dezvoltare socială transfrontalieră	Investițiile în educația publică reprezintă o nevoie constantă în ambele țări participante, deși procentul alocat de PIB a ajuns la aproape 6 în 2019 în Republica Moldova, în timp ce în România procentul a crescut de la 2,8 în 2016 la 3,4 în 2019. Pandemia COVID-19 a adus investiții importante în dotarea cu echipamente a școlilor din ambele țări, când au fost cumpărate dispozitive IT pentru a crea premise pentru școala online. Cu toate acestea, consultările purtate cu autoritățile centrale și locale din ambele țări au relevat o nevoie urgentă de investiții în infrastructura educațională, în modernizarea și dotarea școlilor, universităților, unităților de învățământ profesional și bibliotecilor publice, a creării de noi resurse didactice. Resursa umană implicată în actul educațional necesită și o pregătire și actualizare profesională constantă, prin urmare activități comune de dezvoltare a abilităților și metodelor de predare ar contribui la armonizarea celor două sisteme educaționale și la reducerea disparităților dintre cele două țări. Schimbul de experiență al profesorilor și studenților, elaborarea de programe comune, strategii comune în domeniul educației ar contribui, de asemenea, la aducerea sistemelor de învățământ din ambele țări la același nivel și la creșterea mobilității în acest domeniu. Forma de sprijin: granturi. Forma de sprijin aleasă este cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor programului, având în vedere dimensiunea și caracterul non-profit al proiectelor.
--	--	--	---

	Asigurarea accesului egal la îngrijirea sănătății și promovarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la cea bazată pe familie și pe comunitate	Dezvoltare socială transfrontalieră	În ambele țări există un risc ridicat de colaps al sistemului public de sănătate prin lipsa medicilor generat de exodul de creiere, medicii tineri părăsind atât Republica Moldova, cât și aria programului a României și, prin urmare, o scădere a calității sistemului medical. act si timpul de raspuns. În contextul indicatorilor demografici menționați mai sus, dublați și de creșterea speranței de viață și de tendința de îmbătrânire în creștere, forța de muncă din domeniul sănătății este o problemă sensibilă care trebuie abordată. Construirea de noi spitale, reabilitarea și modernizarea celor existente și, cel mai important, dotarea cu echipamente de ultimă generație ar crește calitatea actului medical și pregătirea sistemului din punct de vedere al infrastructurii. Mai mult, investiția în pregătirea personalului medical, schimbul de experiență, dezvoltarea de proceduri comune este a doua condiție pentru un sistem medical puternic rezistent. Acest lucru ar ajuta, de asemenea, la diminuarea procesului de exod al creierelor și ar oferi condiții mai bune pentru comunitățile de graniță în care să trăiască. Pandemia de COVID-19 a pus sistemul de sănătate la un test structural și și-a dezvăluit punctele slabe mai mult decât orice perioadă din ultimele decenii. Împreună cu alte surse de finanțare, programul poate contribui la îmbunătățirea capacității sistemului de a face față provocărilor actuale, împreună cu orice altă situație
--	--	--	--

			excepțională, inclusiv prin parteneriat consolidat. Forma de sprijin: granturi. Forma de sprijin aleasă este cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor programului, având în vedere dimensiunea și caracterul non-profit al proiectelor.
	Consolidarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	Dezvoltare socială transfrontalieră	Turismul este un potențial activ competitiv important pentru aria programului. Moștenirea culturală comună a zonei este o componentă cheie care poate constitui baza pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor turistice. În perioadele anterioare de programare, proiecte în domeniul patrimoniului cultural au fost implementate și s-au dovedit a fi de mare interes pentru beneficiarii din zonă. Câteva dintre ele au fost, de asemenea, continuate de-a lungul a două perioade de programare (adică reabilitarea Cetății Soroca etc.), deoarece acestea necesită o sumă mare de fonduri pentru a fi investite și în majoritatea cazurilor sunt mai multe etape de lucrări care trebuie efectuate pentru a avea un monument istoric restaurat și inclus în circuitul turistic. Într-o zonă cu numeroase situri istorice și culturale, cu tradiții bine păstrate, investițiile în turism ar contribui semnificativ la dezvoltarea economiilor locale ale comunităților de graniță, prin atragerea unui număr mai mare de turiști și încurajarea meșteșugurilor locale. Promovarea acestor bunuri turistice este o componentă cheie a acestui proces, împreună cu investiția în

			recondiționarea și digitalizarea siturilor de patrimoniu cultural. Forma de sprijin: granturi. Forma de sprijin aleasă este cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor programului, având în vedere dimensiunea și caracterul non-profit al proiectelor.
Obiectivul specific Interreg 1 - O mai bună guvernare a cooperării	Consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special, în vederea rezolvării obstacolelor juridice și de altă natură din regiunile de frontieră	Cooperare transfrontalieră	România, ca stat membru al Uniunii Europene, are o experiență îndelungată în accesarea și implementarea proiectelor finanțate de UE. Autoritățile de la nivel național și regional/local își pot împărtăși expertiza cu omologii moldoveni și ambele părți pot lucra împreună pentru a identifica soluții comune la problemele zonei programului. Elaborarea de strategii comune de dezvoltare în diverse domenii de acțiune, schimbul de experiență prin vizite de studiu, dezvoltarea instrumentelor ITC, elaborarea de protocoale comune, stabilirea de noi măsuri legislative pentru a ajuta cooperarea transfrontalieră ar îmbunătăți semnificativ relațiile dintre cele 2 țări participante și ar contribui la reducerea disparităților în termenii capacității instituționale. Forma de sprijin: granturi. Forma de sprijin aleasă este cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor programului, având în vedere dimensiunea și caracterul non-profit al proiectelor.
Obiectivul specific Interreg 2 - O Europă mai sigură și mai sigură	Gestionarea trecerii frontierei și managementul mobilității și migrației	Cooperare transfrontalieră	Gestionarea eficientă a frontierelor necesită ca frontierele externe ale UE să fie atât eficiente (facilitând migrația legală, comerțul și tranzitul legitim) cât și sigure (prevenirea comerțului și tranzitului ilegal,

			precum și a migrației ilegale)³. Acest lucru necesită o cooperare strânsă la nivel național, dar cooperarea transfrontalieră are, de asemenea, un rol important de jucat, de exemplu în modernizarea infrastructurii de trecere a frontierei, în îmbunătățirea schimbului de informații și a cooperării între autoritățile de frontieră la nivel local sau în îmbunătățirea guvernantei prin intermediul unui abordare mai coordonată a gestionării frontierelor. Pentru a avea un răspuns coerent, autoritățile implicate în managementul frontierelor, împreună cu forțele de poliție și jandarmerie care se ocupă de prevenirea și combaterea criminalității în zona de frontieră trebuie să aibă proceduri comune, să urmeze o pregătire similară și să aibă un nivel similar de dotare, ca și cel al acestora. activitățile sunt plasate la frontierele externe ale UE. Prin urmare, această acțiune în cadrul actualului obiectiv specific Interreg a fost identificată ca având nevoie de finanțare considerabilă din partea ambelor țări participante. Forma de sprijin: granturi. Forma de sprijin aleasă este cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor programului, având în vedere dimensiunea și caracterul non-profit al proiectelor.
--	--	--	---

³EC EAS (2020) Document comun privind programarea strategică Interreg NEXT

Traducere neoficială

2. Priorități [300]

Referință: articolul 17 alineatul (3) literele (d) și (e)

2.1. Titlul priorității (repetat pentru fiecare prioritate):

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (d)

2.1. Comunități verzi

2.1.1.1 Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e)

Câmp text: [300] Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem

2.1.1.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazinelor maritime, după caz

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (i), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (ii)

Câmp text [7 000]

În ultimii ani s-au înregistrat modificări semnificative ale temperaturii medii în aria programului, cu consecințe periculoase pentru comunitățile locale. Inundațiile produse de ploile abundente, agravate de lipsa lucrărilor de protecție corespunzătoare efectuate în prealabil, împreună cu calamitățile naturale (alunecări de teren) cauzate de recoltarea lemnului (în Republica Moldova) reprezintă un risc constant în aria programului, care poate fi prevenite și abordate de autoritățile locale cu competențe în domeniul prevenirii și rezilienței riscurilor de dezastre. Creșterea temperaturii medii vara, împreună cu perioadele mai lungi de secetă, au provocat incendii mai frecvente de păduri și terenuri, care au necesitat o intervenție imediată și echipamente adecvate pentru acoperirea zonelor de acces cu risc ridicat (zona de munte) sau câmpuri cu arie întinsă, de obicei afectate atât de dezastre naturale cât și provocate de om. Personalul instruit, cu dotare adecvată ar asigura un răspuns adecvat și ar asigura siguranța populației, precum și diminuarea riscului de pierderi umane și materiale.

O conștientizare sporită a comunităților din zonele expuse ar contribui la o mai bună pregătire și un răspuns coordonat și în timp util în cazul unor astfel de evenimente și ar preveni victimele și pierderile materiale.

Complementar cu investițiile naționale în prevenirea riscurilor, programul Interreg va finanța doar operațiuni care aduc beneficii de ambele părți ale frontierei și va contribui la armonizarea procedurilor de intervenție de urgență și a dotării.

Din programul ENPI 2007-2013, la granița dintre România și Republica Moldova au fost finanțate mai multe proiecte de importanță crucială privind gestionarea situațiilor de urgență și prevenirea riscurilor. Interesul pentru acest tip de proiecte continuă să se manifeste, iar structurile competente sunt interesate de continuarea cooperării transfrontaliere în dezvoltarea și implementarea unor astfel de proiecte. În cadrul consultărilor desfășurate de Autoritatea de Management s-a înregistrat

o mare participare a structurilor responsabile cu gestionarea situațiilor de urgență, precum și o contribuție semnificativă la ideile de proiecte și activități potențiale de interes comun.

Tipurile de acțiuni aferente care urmează să fie finanțate în cadrul acestui obiectiv specific pot fi următoarele:

- Construcția/ reabilitarea/ modernizarea infrastructurii în domeniul pregătirii și intervenției în situații de urgență;
- Dotare cu echipamente pentru intervenții în situații de urgență;
- Planuri operaționale/ proceduri/ platforme/ instruiți/ schimb de experiență comun pentru prevenirea și managementul riscurilor;
- Monitorizarea calității apei și monitorizarea hidrologică a râurilor, temperatura apei, măsurarea precipitațiilor, regimul gheții;
- Protecția malurilor râurilor, canalelor, asigurarea securității barajelor, împădurirea malurilor râurilor;
- Activități de prevenire și combatere a eroziunii;
- Campanii de conștientizare a populației/ părților interesate din zonele expuse riscului de dezastre naturale sau provocate de om, în domeniul prevenirii și gestionării eficiente a riscurilor.

2.1.1.3. Principalele grupuri țintă

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (iii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (iv)

Câmp text [7 000]

Programul își va arăta beneficiile pentru mai multe grupuri țintă, directe și indirecte. Fiecare proiect va aborda diferite grupuri țintă din aria programului, care vor fi beneficiari direcți ai activităților implementate. În plus, comunitățile din care fac parte beneficiarii direcți vor beneficia indirect de utilizarea fondurilor în zonă.

Pentru obiectivul specific *Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței*, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem, principalele grupuri țintă vor fi formate din:

- Autoritățile publice locale/ regionale, instituțiile publice și ONG-urile care se ocupă de adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și rezistența la dezastre;
- Oameni de știință și cercetători;
- Populația care locuiește în aria programului și comunitățile locale.

2.1.1.4 Indicatori

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (ii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iii)

Tabelul 2
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de masura [255]	Etapă (2024) [200]	Ținta finală (2029) [200]
------------	-------------------	-----------	-----------	----------------------------------	--------------------------	------------------------------------

Comunități verzi	Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezistenței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem	RCO 83	Strategii și planuri de acțiune dezvoltate în comun	Strategii/p lanuri de acțiune	0	11
		RCO 87	Organizații care cooperează transfrontalier	organizatii	2	46
		RCO 81	Participarea la acțiuni comune transfrontaliere	participări	30	330
		RCO 24	Investiții în sisteme (noi sau modernizate) de monitorizare, pregătire, avertizare și răspuns în caz de dezastre naturale	euro	0	13.000.000

Tabelul 3

Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	Reper	An de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
Comunități verzi	Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezistenței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem	RCR 79	Strategii comune și planuri de acțiune adoptate de organizații	Strategia /planul de acțiune comun	0	2022	6	Sistem de monitorizare proiect/ program	
		RCR 84	Organizații care cooperează transfrontalier după finalizarea proiectului	organizații	0	2022	26	Sistem de monitorizare proiecte/program	
		RCR 85	Participare la acțiuni comune transfrontaliere după finalizarea proiectului	Participări	0	2022	37	Sistem de monitorizare proiecte/program	
		PSR1	Populația care	persoane	0	2022	1,670,000	Sistem de monitorizare	

			beneficiază de măsuri de protecție împotriva dezastrelor naturale legate de climă					proiecte/program	
--	--	--	---	--	--	--	--	------------------	--

2.1.1.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: articolul litera (e) punctul (iv) din 17 alineatul (3)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente teritoriale specifice, cum ar fi dezvoltarea locală condusă de comunitate sau investițiile teritoriale integrate.

2.1.1.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (v)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente financiare.

2.1.1.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (vi), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (v)

Tabelul 4

Dimensiunea 1 - domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	NDICI CBC	1.1	58 Adaptarea la măsurile legate de schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: inundații și alunecări de teren (inclusiv creșterea gradului de conștientizare, protecție civilă și sisteme de management al dezastrelor, infrastructuri și abordări bazate pe ecosistem);	8.444.159
			59 Adaptarea la măsurile privind schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: incendii (inclusiv creșterea gradului de conștientizare, protecție civilă și sisteme de management al dezastrelor,	10.027.438

			infrastructuri și abordări bazate pe ecosistem);	
			61 Prevenirea riscurilor și gestionarea riscurilor naturale care nu sunt legate de climă (de exemplu cutremure) și a riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu accidente tehnologice), inclusiv creșterea gradului de conștientizare, protecția civilă și sistemele de management al dezastrelor, infrastructurile și abordările bazate pe ecosistem.	536.052
			64 Managementul apei și conservarea resurselor de apă (inclusiv managementul bazinului hidrografic, măsuri specifice de adaptare la schimbările climatice, reutilizare, reducerea scurgerilor)	1.904.712

Tabelul 5

Dimensiunea 2 - forma de finantare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	NDICI CBC	1.1	01 Grant	20.912.361

Tabelul 6

Dimensiunea 3 - Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	NDICI CBC	1.1	33 Fără țintire teritorială	20.912.361

2.1.2.1 Creșterea protecției și conservării biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e)

Câmp text: [300] Îmbunătățirea protecției și conservării biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare

2.1.2.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (i), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (ii)

Câmp text [7 000]

Ariile protejate din Republica Moldova (parcuri terestre și acvatice) au înregistrat un total de 313 în 2019, în timp ce în aria programului din România același indicator a ajuns la 152. Cu toate acestea,

din punct de vedere al suprafeței, ariile protejate din aria din România a programului dublează numărul total de kilometri pătrați în comparație cu țara vecină. Pe lângă investițiile în infrastructură extrem de necesare în aceste zone, certificarea și includerea în rețeaua globală de rezervații naturale ar contribui la conservarea biodiversității și la dezvoltarea economică a comunităților care trăiesc în aceste zone. Un alt aspect important este creșterea gradului de conștientizare a comunităților locale care trăiesc în ariile protejate cu privire la nevoile privind managementul durabil, conservarea și restaurarea ecosistemelor, în scopul realizării unei dezvoltări durabile și rezistente.

În cadrul consultărilor cu părțile interesate, desfășurate de Autoritatea de Management, cele mai frecvente activități identificate au fost cele privind protejarea speciilor pe cale de dispariție, reabilitarea patrimoniului natural, plantația forestieră, crearea rezervațiilor naturale transfrontaliere. Mai mult, calitatea aerului s-a dovedit a fi o preocupare pe partea Republicii Moldova, iar investițiile în infrastructura verde urbană ar contribui semnificativ la îmbunătățirea acestui aspect de mediu, împreună cu alte măsuri luate de autoritățile publice și de entitățile private.

În aria din România a programului, activitățile identificate pentru finanțare vizează includerea rezervației biosferei pe lista internațională de certificări și, de asemenea, crearea de coridoare de migrație pentru diferite specii.

Tipurile aferente de acțiuni care urmează să fie finanțate în cadrul acestui obiectiv specific pot fi următoarele:

- Elaborarea de planuri/proceduri comune de management pentru ariile protejate;
- Evaluarea, protecția și îmbunătățirea ecosistemelor existente (activități de cercetare, inventariere și monitorizare a resurselor, protecția speciilor pe cale de dispariție, eradicarea speciilor invazive, împăduriri etc.);
- Campanii de conștientizare pentru protecția și promovarea turismului ecologic în zonele protejate;
- Infrastructură verde urbană.

2.1.2.3 Principalele grupuri țintă

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (iii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (iv)

Câmp text [7 000]

Programul își va arăta beneficiile pentru mai multe grupuri țintă directe și indirecte. Fiecare proiect va aborda diferite grupuri țintă din aria programului, care vor fi beneficiari direcți ai activităților implementate. În plus, comunitățile din care fac parte beneficiarii direcți vor beneficia indirect de utilizarea fondurilor din zonă.

Pentru obiectivul specific *Creșterea protecției și conservarea biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare*, principalele grupuri țintă vor fi formate din:

- Administrațiile zonelor de protecție a naturii, cum ar fi parcuri naționale, parcuri naturale, parcuri peisagistice, rezervații ale biosferei etc.;

- Asociații de dezvoltare intercomunitară care desfășoară activitate în domeniul specific;
- Universități și instituții de cercetare din sectoarele relevante;
- Instituții din sectorul public și autorități locale, ONG-uri etc.;
- Populația care locuiește în aria programului și comunitățile locale.

2.1.2.4 Indicatori

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (ii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iii)

Tabelul 2
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de masura [255]	Etapă (2024) [200]	Ținta finală (2029) [200]
Comunități verzi	Creșterea protecției și conservării biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	RCO 83	Strategii și planuri de acțiuni dezvoltate în comun	Strategie/ plan de acțiune	1	6
		RCO 84	Acțiuni-pilot dezvoltate în comun și implementate în proiecte	Acțiune pilot	1	12

Tabelul 3
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	Reper	Anul de referință 2022	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
Comunități verzi	Creșterea protecției și conservării biodiversității naturii și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	RCR 79	Strategii comune și planuri de acțiune adoptate de organizații	Strategia/ planul de acțiune comun	0		9	Proiecte/ Sistem de monitorizare a programului	

2.1.2.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: articolul litera (e) punctul (iv) din 17 alineatul (3)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente teritoriale specifice, cum ar fi dezvoltarea locală condusă de comunitate sau investițiile teritoriale integrate.

2.1.2.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (v)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente financiare.

2.1.2.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (vi), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (v)

Tabelul 4

Dimensiunea 1 - domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	NDICI CBC	1.2	79 Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul și resursele naturale, infrastructura verde și albastră	4.222.079

Tabelul 5

Dimensiunea 2 - forma de finantare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	NDICI CBC	1.2	01 Grant	4.222.079

Tabelul 6

Dimensiunea 3 - Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	NDICI CBC	1.2	33 Fără țintire teritorială	4.222.079

2.2. Dezvoltare socială transfrontalieră

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (d)

Câmp text: [300] Dezvoltare socială transfrontalieră

2.2.1.1 Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e)

Câmp text: [300] Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.

2.2.1.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (i), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (ii)

Câmp text [7 000]

Alocarea bugetară pentru domeniul educației este destul de mică în ambele țări. În ciuda faptului că pandemia de COVID-19 a impus necesitatea dotării școlilor cu echipamente informatice, iar nivelul de dotare a fost crescut din acest punct de vedere, infrastructura educațională necesită încă îmbunătățiri importante.

Consultările au evidențiat un interes puternic al autorităților față de proiectele care vizează construcția, reabilitarea, modernizarea infrastructurii la nivelul învățământului primar, gimnazial, terțiar și profesional, dotarea de echipamente, digitalizarea, împreună cu măsuri soft, precum formarea personalului, cooperarea însemnând creșterea calității actului educațional (cursuri de informatică, programe comune, materiale didactice și abordări moderne etc.). Sprijinul pentru dezvoltarea competențelor digitale a devenit și mai important în contextul pandemiei. Mai mult, infrastructura educațională, atât cea de bază (reabilitarea clădirilor, utilități, în special în mediul rural), cât și infrastructura specializată (laboratoare) sunt esențiale pentru un proces educațional de înaltă calitate. De asemenea, ar fi nevoie de schimbul de experiență între școli și de formare pentru profesori pentru a crește calitatea actului educațional. În acest sens, s-a pus un accent puternic pe educația copiilor cu nevoi speciale în acest domeniu. A fost menționată o lipsă de specializare și oportunități de formare pentru profesorii implicați în educația specială. Mai mult, cooperarea dintre școlile speciale pentru educație incluzivă, pentru asigurarea serviciilor educaționale specializate, și sprijinul educațional pentru persoanele cu dizabilități (copii și adulți) sunt de asemenea relevante pentru zonă.

Toate investițiile în infrastructura educației și asistenței medicale trebuie să fie pe deplin în conformitate cu cerințele UNCRPD, inclusiv cu comentariile generale 4 și 5 și cu observațiile finale ale comitetului UNCRPD, cu respectarea principiilor egalității, libertății de alegere, dreptului la educație, dreptului la viață independentă, accesibilitate și interzicerea tuturor formelor de segregare. În plus, accesibilitatea trebuie să fie asigurată în fiecare investiție în conformitate cu standardele UE de ultimă generație. Investițiile va trebui să demonstreze conformitatea cu strategia de dezinstituționalizare și să contribuie la aceasta, cadrul relevant pentru includerea tuturor persoanelor cu dizabilități și/sau cu nevoi speciale în învățământul de masă, precum și politicile și cadrul legal relevant al UE pentru respectarea obligațiilor privind drepturile omului, și anume UNCRPD, și comentariul general nr. 4 și 5, Pilonul european al drepturilor sociale și strategia pentru

drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030. Nicio investiție nu va reprezenta un pas înapoi în strategia de dezinstituționalizare existentă și nici nu va contribui la crearea unor noi cadre care nu respectă pe deplin cererile UNCRPD. Urmând principiul parteneriatului, organisme independente pentru drepturile fundamentale și organizații pentru drepturile omului vor fi implicate în toate etapele de programare, implementare, monitorizare, evaluare a investițiilor în infrastructura educațională, socială și de sănătate pentru a asigura respectarea principiilor vieții independente, non-segregarea și nediscriminarea în conformitate cu UNCRPD și Carta drepturilor fundamentale.

Tipurile de acțiuni aferente care urmează să fie finanțate în cadrul acestui obiectiv specific pot fi următoarele:

- construcția/reabilitarea/modernizarea infrastructurii de învățământ;
- dotarea cu echipamente a instituțiilor de învățământ (școli, universități, biblioteci);
- dezvoltarea de instrumente educaționale comune, soluții electronice, programe, rețele;
- acțiuni comune în domeniul educației (strategii, traininguri, ateliere de lucru, schimb de experiență etc.).

2.2.1.3. Principalele grupuri țintă

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (iii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iv)

Câmp text [7 000]

Programul își va arăta beneficiile pentru mai multe grupuri țintă directe și indirecte. Fiecare proiect va aborda diferite grupuri țintă din aria programului, care vor fi beneficiari direcți ai activităților implementate. În plus, comunitățile din care fac parte beneficiarii direcți vor beneficia indirect de utilizarea fondurilor din zonă.

Pentru obiectivul specific *Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line*, principalele grupuri țintă vor fi formate din:

- Elevii și studenții din învățământul primar, gimnazial și terțiar;
- Profesori, formatori, manageri și personal auxiliar al instituțiilor de învățământ și formare;
- Instituții din sectorul public și autorități locale - factori de decizie și planificatori, inclusiv autorități locale, ONG-uri (inclusiv cele care operează în domeniul sprijinirii refugiaților), școli și alte unități educaționale, universități etc.;
- Populația care locuiește în aria programului și comunitățile locale, inclusiv refugiații.

2.2.1.4 Indicatori

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (ii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (iii)

Tabelul 2

Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de masura [255]	Etapă (2024) [200]	Ținta finală (2029) [200]
Dezvoltare socială transfrontalieră	Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	RCO 87	Organizații care cooperează transfrontalier	organizatii	1	29
		RCO 116	Soluții dezvoltate în comun	soluții	1	10
		RCO 67	Capacitatea sărilor de clasă a unităților de învățământ noi sau modernizate	persoane	0	23.400

Tabelul 3
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	Reper	An de referință	Ținta finală 2029	Sursa datelor	Comen tarii
Dezvoltare socială transfrontalieră	Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin stimularea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	RCR 84	Organizații care cooperează transfrontalier după finalizarea proiectului	organizatii	0	2022	8	Sistem de monitorizare proiecte/ program	
		RCR 104	Soluții preluate sau extinse de organizații	Soluții	0	2022	10	Sistem de monitorizare proiecte/ programe	
		RCR 71	Utilizatori anuali ai unităților de învățământ noi sau modernizate	Utilizatori/ an	0	2022	21.600	Sistem de monitorizare proiecte/ program	

2.2.1.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: articolul litera (e) punctul (iv) din 17 alineatul (3)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente teritoriale specifice, cum ar fi dezvoltarea locală condusă de comunitate sau investițiile teritoriale integrate.

2.2.1.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (v)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente financiare.

2.1.1.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (vi), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (v)

Tabelul 4
Dimensiunea 1 - domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.1	122 Infrastructură pentru învățământul primar și gimnazial	1.714.241
			123 Infrastructură pentru învățământul terțiar	1.714.241
			124 Infrastructură pentru educația și formarea profesională și învățarea adulților	2.096.378
			44 Măsurile de renovare pentru eficiență energetică sau măsuri de eficiență energetică privind infrastructura publică, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin	613.873
			149 Sprijin pentru învățământul primar până la gimnaziu (cu excepția infrastructurii)	1.904.712
			150 Sprijin pentru învățământul terțiar (excluzând infrastructura)	952.356
			151 Sprijin pentru educația adulților (excluzând infrastructura)	952.356

Tabelul 5
Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.1	01 Grant	9.948.157

Tabelul 6

Dimensiunea 3 - Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.1	33 Fără țintire teritorială	9.948.157

2.2.2.1 Asigurarea accesului egal la îngrijirea sănătății și stimularea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la îngrijirea bazată pe familie și pe comunitate

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e)

Câmp text: [300] Asigurarea accesului egal la îngrijirea sănătății și promovarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la îngrijirea bazată pe familie și pe comunitate

2.2.2.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (i), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (ii)

Câmp text [7 000]

În ambele țări, sistemul de sănătate a fost subfinanțat, iar datele analizei teritoriale au evidențiat disparități între serviciile medicale rurale și urbane din România, în timp ce în Republica Moldova lipsa echipamentelor medicale de ultimă generație a fost identificată drept una dintre cauze. pentru migrarea către exterior a personalului medical.

Vulnerabilitatea ridicată a sistemului de sănătate la epidemiile globale, de exemplu COVID-19, a demonstrat necesitatea reformei pentru a asigura accesul universal la servicii esențiale, medicamente și vaccinuri sigure, calitative și accesibile, scheme robuste de protecție socială și acoperire de bază.

S-au făcut investiții în servicii de urgență, dar ambele state ar avea nevoie de o acoperire mai largă a acestor servicii medicale, corelată cu dotarea cu echipamente moderne. În cadrul consultărilor a fost subliniată și importanța telemedicinii, care ar necesita și echipamente de ultimă generație.

Unitățile medicale existente au nevoie de reabilitare și modernizare pentru a răspunde noilor standarde și pentru a avea utilitățile necesare pentru a permite instalarea și utilizarea echipamentelor de ultimă generație. Mai mult, achiziționarea de echipamente moderne, folosind metode de tratament mai puțin invazive și mai eficiente ar aduce beneficii pacienților și ar contribui, de asemenea, la reducerea cheltuielilor de sănătate pe termen lung.

Procedurile comune transfrontaliere și abordarea similară pentru serviciile medicale vor nivela calitatea asistenței medicale în aria programului. Antrenamentele comune și schimbul de experiență al personalului medical din ambele state vor contribui semnificativ la creșterea calității actului

medical. Dificultățile cauzate de numărul tot mai mare de lucrători din domeniul sănătății în vârstă aproape de pensionare, precum și lipsa medicilor și a personalului medical din cauza migrației acestora ar fi rezolvate prin atragerea de personal nou în sistem, care să beneficieze de formare continuă și să aibă acces la echipamente de calitate de ultima generație.

Tipurile de acțiuni aferente care urmează să fie finanțate în cadrul acestui obiectiv specific pot fi următoarele:

- Construcția/reabilitarea/modernizarea infrastructurii de sănătate (inclusiv accesibilitatea îmbunătățită la infrastructura de sănătate); asistenta medicala pentru grupuri defavorizate, servicii paliative;
- Dotare de echipamente (inclusiv IT, digitalizare, active mobile, echipamente pentru situații de urgență);
- Antrenamente/proceduri/schimb de experiență în comun;
- Campanii de conștientizare.

2.2.2.3. Principalele grupuri țintă

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (iii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iv)

Câmp text [7 000]

Programul își va arăta beneficiile pentru mai multe grupuri țintă directe și indirecte. Fiecare proiect va aborda diferite grupuri țintă din aria programului, care vor fi beneficiari direcți ai activităților implementate. În plus, comunitățile din care fac parte beneficiarii direcți vor beneficia indirect de utilizarea fondurilor din zonă.

Pentru obiectivul specific *Asigurarea accesului egal la asistența medicală și stimularea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la îngrijirea familială și comunitară*, principalele grupuri țintă vor fi formate din:

- Autoritățile publice care se ocupă de serviciile de sănătate;
- Institutii regionale/locale/ care actioneaza in domeniul sanatatii si politicilor sociale;
- Spitale publice, clinici și alte instituții medicale;
- ONG-uri (inclusiv cele care operează în domeniul sprijinirii refugiaților), universități și institute de cercetare etc.;
- Populația care locuiește în aria programului și comunitățile locale, inclusiv refugiații.

2.2.2.4 Indicatori

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (ii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iii)

Tabelul 2
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de masura [255]	Etapă (2024) [200]	Ținta finală (2029) [200]
------------	-------------------	-----------	-----------	-------------------------------	--------------------------	------------------------------------

Dezvoltare socială transfrontalieră	Asigurarea accesului egal la îngrijirea sănătății și promovarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la cea bazată pe familie și pe comunitate	RCO 87	Organizații care cooperează transfrontalier	organizatii	3	47
		RCO 81	Participări la acțiuni comune transfrontaliere	participări	12	60
		RCO 69	Capacitatea unităților de sănătate noi sau modernizate	Persoane/an	0	260.000

Tabelul 3

Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	Reper	Anul de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
Dezvoltare socială transfrontalieră	Asigurarea accesului egal la îngrijirea sănătății și promovarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv asistența medicală primară, și promovarea tranziției de la îngrijirea instituțională la cea bazată pe familie și pe comunitate	RCR 84	Organizații care cooperează transfrontalier după finalizarea proiectului	Organizatii	0	2022	14	Sistem de monitorizare proiecte /program	
		RCR 85	Participări la acțiuni comune transfrontaliere, după finalizarea proiectului	participări	0	2022	60	Sistem de monitorizare proiecte /program	
		RCR 73	Utilizatori anuali ai unităților de sănătate noi sau modernizate	Utilizatori/an	0	2022	260.000	Sistem de monitorizare proiecte /program	

2.2.2.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: articolul litera (e) punctul (iv) din 17 alineatul (3)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente teritoriale specifice, cum ar fi dezvoltarea locală condusă de comunitate sau investițiile teritoriale integrate.

2.2.2.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (v)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente financiare.

2.2.2.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (vi), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (v)

Tabelul 4

Dimensiunea 1 - domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.2	128 Infrastructura sanitară	9.124.048
			44 Măsurile de renovare pentru eficiență energetică sau măsuri de eficiență energetică privind infrastructura publică, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin	1.013.783
			129 Echipamente sanitare	6.190.378

Tabelul 5

Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.2	01 Grant	16.328.209

Tabelul 6

Dimensiunea 3 - Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.2	33 Fără țintire teritorială	16.328.209

2.2.3.1 Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e)

Câmp text: [300] Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

2.2.3.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (i), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (ii)

Câmp text [7 000]

Moștenirea culturală comună a zonei este un bun important de valorificat și poate contribui, de asemenea, la dezvoltarea turismului în ambele țări (aria programului). O infrastructură adecvată de acces la monumentele istorice și dotări adecvate vor avea un rol important în creșterea atractivității zonei atât pentru turiștii interni, cât și străini.

Dezvoltarea și promovarea bunurilor publice de turism s-a dovedit a fi de interes pentru ambele țări în cadrul consultărilor desfășurate în scopul identificării nevoilor zonei în acest domeniu. Cu toate acestea, activitățile care răspund nevoilor operatorilor privați de turism ar necesita instituirea unei scheme de ajutor de stat. Diferența de legislație din cele două țări în ceea ce privește ajutorul de stat și dificultățile care pot apărea la monitorizarea acestui tip de schemă ar face ca astfel de activități să fie greu de implementat și cu un risc ridicat de a nu putea absorbi fondurile. În consecință, fondurile vor fi concentrate către patrimoniul istoric și cultura locală prin proiecte comune care ar contribui și la îmbunătățirea potențialului turistic al zonei transfrontaliere și să limiteze activitățile la cele care nu implică probleme de ajutor de stat.

Creșterea veniturilor din serviciile de turism provenite de la turistul străin care vizitează aria programului ar contribui în mare măsură la dezvoltarea economiei locale și ar crea premisele unei cooperări durabile în zona de frontieră.

Tipurile aferente de acțiuni care urmează să fie finanțate în cadrul acestui obiectiv specific pot fi următoarele:

- Reabilitarea/ conservarea/ restaurarea și dotarea patrimoniului cultural;
- Reabilitarea infrastructurii legate de siturile de patrimoniu cultural (inclusiv accesibilitatea îmbunătățită la siturile culturale);
- Promovarea și accesibilitatea patrimoniului cultural (campanii de promovare, evenimente culturale etc.);
- Proiectarea și promovarea produselor și instrumentelor inovatoare legate de turism (inclusiv platforme digitale);
- Promovarea siturilor de patrimoniu cultural și includerea acestora în rețelele și lanțurile de turism transfrontalier;
- Campanii comune, publicații, studii, strategii de îmbunătățire a potențialului turistic transfrontalier;
- Schimb de cunoștințe și bune practici în domeniul întreținerii și revitalizării zonelor și siturilor de patrimoniu cultural care cresc atractivitatea și potențialul turistic;
- Înființarea de rețele comune în domeniul turismului și culturii.

2.2.3.3. Principalele grupuri țintă

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (iii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iv)

Câmp text [7 000]

Programul își va arăta beneficiile pentru mai multe grupuri țintă directe și indirecte. Fiecare proiect va aborda diferite grupuri țintă din aria programului, care vor fi beneficiari direcți ai activităților implementate. În plus, comunitățile din care fac parte beneficiarii direcți vor beneficia indirect de utilizarea fondurilor din zonă.

Pentru obiectivul specific *Creșterea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială*, principalele grupuri țintă vor fi formate din:

- Entități publice și private implicate în protecția patrimoniului cultural și natural, muzee, instituții culturale/ religioase/ de învățământ superior și alte instituții publice;
- ONG-uri, asociații culturale și de turism;
- Asociații de afaceri locale în domeniul activităților tradiționale și meșteșugărești;

- Persoane care vizitează aria Programului, populația care locuiește în zona de frontieră și comunitățile locale.

2.2.3.4 Indicatori

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (ii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iii)

Tabelul 2
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de masura [255]	Etapă (2024) [200]	Ținta finală (2029) [200]
Dezvoltare socială transfrontalieră	Consolidarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	RCO 87	Organizații care cooperează transfrontalier	organizatii	2	46
		RCO 83	Strategii și planuri de acțiune dezvoltate în comun	Strategie/ plan de acțiune	1	6
		RCO 77	Numărul de site-uri culturale și turistice susținute	Situri culturale si turistice	0	16

Tabelul 3
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	De bază	Anul de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
Dezvoltare socială transfrontalieră	Consolidarea rolului culturii și turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	RCR 84	Organizații care cooperează transfrontalier după finalizarea proiectului	organizatii	0	2022	13	Sistem de monitorizare proiecte/ program	
		RCR 79	Strategii și planuri comune de acțiune	Strategie comună/ plan de	0	2022	3	Sistem de monitorizare	

			adoptate de organizații	acțiuni comune				proiecte/program	
		RCR 77	Vizitatorii site-urilor culturale și turistice sprijiniți*	Vizitatori/an	0	2022	16.000	Sistem de monitorizare proiecte/program	

2.2.3.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: articolul litera (e) punctul (iv) din 17 alineatul (3)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente teritoriale specifice, cum ar fi dezvoltarea locală condusă de comunitate sau investițiile teritoriale integrate.

2.2.3.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (v)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente financiare.

2.2.3.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (vi), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (v)

Tabelul 4

Dimensiunea 1 - domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.3	165 Protecția, dezvoltarea și promovarea bunurilor publice de turism și a serviciilor turistice	2.458.026
			44 Măsurile de renovare pentru eficiență energetică sau măsuri de eficiență energetică privind infrastructura publică, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin	857.121
			166 Protecția, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale	7.714.084

Tabelul 5

Dimensiunea 2 - forma de finantare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.3	01 Grant	11.029.231

Tabelul 6

Dimensiunea 3 - Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	NDICI CBC	2.3	33 Fără țintire teritorială	11.029.231

2.3. Cooperare transfrontalieră

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (d)

Câmp text: [300] Cooperare transfrontalieră

2.3.1.1 Consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special, în vederea rezolvării obstacolelor juridice, de capacitate și a altor obstacole din regiunea de frontieră

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e)

Câmp text: [300] Consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special, în vederea rezolvării obstacolelor juridice, de capacitate și a altor obstacole din regiunea de frontieră.

2.3.1.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (i), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (ii)

Câmp text [7 000]

România, ca stat membru al Uniunii Europene, are o experiență îndelungată în accesarea și implementarea proiectelor finanțate de UE. Autoritățile de la nivel național și regional/local își pot împărtăși expertiza cu omologii moldoveni și ambele părți pot lucra împreună pentru a identifica soluții comune la problemele zonei programului. Cooperarea pentru elaborarea de strategii comune de dezvoltare în diverse domenii de acțiune, consolidarea capacității autorităților publice și a altor părți interesate prin schimbul de experiență, vizite de studiu, dezvoltarea de instrumente ITC, elaborarea de protocoale comune, stabilirea de noi măsuri legislative pentru a ajuta cooperarea transfrontalieră ar îmbunătăți semnificativ relațiile dintre cele două țări participante și ar contribui

la reducerea disparităților în ceea ce privește capacitatea instituțională. Mai mult, s-a stabilit deja o tradiție de cooperare instituțională în ceea ce privește securitatea, managementul frontierelor sau procedurile vamale, care a început în programele precedente ENPI și ENI, prin proiecte de amploare sau proiecte regulate implementate cu succes.

Gama largă de domenii de cooperare identificate de participanții la consultări, în special pe partea moldovenească, vizează îmbunătățirea cooperării instituționale, guvernancei și dezvoltării capacităților în multe domenii, precum cercetare, educație, sănătate, mediu economic, securitate, transport etc. .

Tipurile de acțiuni aferente care urmează să fie finanțate în cadrul acestui obiectiv specific pot fi următoarele:

- strategii comune transfrontaliere/ planuri de acțiune/ instruire/ vizite de studiu;
- soluții comune pentru cooperarea transfrontalieră (care poate include dotarea de echipamente, software);
- campanii de informare și conștientizare.

2.3.1.3. Principalele grupuri țintă

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (iii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iv) Câmp text [7 000]

Programul își va arăta beneficiile pentru mai multe grupuri țintă directe și indirecte. Fiecare proiect va aborda diferite grupuri țintă din aria programului, care vor fi beneficiari direcți ai activităților implementate. În plus, comunitățile din care fac parte beneficiarii direcți vor beneficia indirect de utilizarea fondurilor din zonă.

Pentru acțiunea *Îmbunătățirea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special, în vederea rezolvării obstacolelor juridice și de altă natură din regiunea de frontieră*, principalele grupuri țintă vor fi formate din:

- Autorități naționale/ regionale/ locale, entități publice, ONG-uri care activează în domeniul prevenirii riscurilor, educației, sănătății, turismului și culturii, tinerilor, sprijinirea refugiaților etc.;
- Populația care locuiește în aria programului și comunitățile locale (inclusiv refugiații).

2.3.1.4 Indicatori

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (ii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iii)

Tabelul 2

Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de masura [255]	Etapă (2024) [200]	Ținta finală (2029) [200]
Cooperare transfrontalieră	Consolidarea unei administrații publice eficiente	RCO 81	Participarea la acțiuni comune transfrontaliere	participări	36	360

	prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special, în vederea rezolvării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea de frontieră	RCO 83	Strategii și planuri de acțiune dezvoltate în comun	Strategie/plan de acțiune	2	9
--	---	--------	---	---------------------------	---	---

Tabelul 3
Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	De bază	Anul de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
Cooperare transfrontalieră	Consolidarea unei administrații publice eficiente prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actorii societății civile și instituții, în special, în vederea rezolvării obstacolelor juridice și de altă natură în regiunea de frontieră	RCR 85	Participarea la acțiuni comune transfrontaliere după finalizarea proiectului	participări	0	2022	28	Sistem de monitorizare proiecte /program	
		RCR 79	Strategii comune și planuri de acțiune adoptate de organizații	Strategia/planul de acțiune comun	0	2022	5	Sistem de monitorizare proiecte /program	

2.3.1.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: articolul litera (e) punctul (iv) din 17 alineatul (3)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente teritoriale specifice, cum ar fi dezvoltarea locală condusă de comunitate sau investițiile teritoriale integrate.

2.3.1.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (v)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente financiare.

2.3.1.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (vi), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (v)

Tabelul 4

Dimensiunea 1 - domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3.1	NDICI CBC	3.1	171 Consolidarea cooperării cu partenerii atât din interiorul cât și din afara statului membru	3.837.184

Tabelul 5

Dimensiunea 2 - forma de finantare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3.1	NDICI CBC	3.1	01 Grant	3.837.184

Tabelul 6

Dimensiunea 3 - Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3.1	NDICI CBC	3.1	33 Fără țintire teritorială	3.837.184

2.3.2.1 Gestionarea trecerii frontierei și managementul mobilității și migrației

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e)

Câmp text: [300] Managementul trecerii frontierei și gestionarea mobilității și migrației

2.3.2.2 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la acele obiective specifice și la strategiile macroregionale și la strategiile bazate pe mare, după caz

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (i), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (ii)

Câmp text [7 000]

România și Moldova au în comun un număr de 9 puncte de trecere a frontierei terestre în aria programului. Dintre acestea, 6 puncte de trecere a frontierei sunt deschise traficului rutier, în timp ce 3 dintre ele sunt dedicate trecerii frontierei pe calea ferată. Concentrându-se pe transportul

transfrontalier, ambele țări au înregistrat o scădere a perioadei de timp petrecute cu formalitățile vamale. Perioadele îmbunătățite de vămuire în ambele țări vor aduce beneficii în toate domeniile economiei, de la transport până la turism.

În perioada de programare 2014-2020, Programul ENI CBC România-Republica Moldova a finanțat două proiecte mari de infrastructură în cadrul obiectivului tematic 8 - Provocări comune în domeniul siguranței și securității, care este acum compatibil cu ISO2 stabilit pentru programele Interreg NEXT.

Consultările purtate cu părțile interesate ale programului au relevat încă o nevoie existentă de investiții în infrastructură și echipamente pentru supravegherea frontierei, pentru misiuni comune de intervenție, precum și pentru prevenirea faptelor criminale. Pentru a avea un răspuns coerent, autoritățile implicate în managementul frontierelor, împreună cu forțele de poliție și jandarmerie care se ocupă de prevenirea și combaterea criminalității în aria de frontieră trebuie să aibă proceduri comune, să urmeze o pregătire similară și să aibă un nivel similar de dotare, ca și cel al acestora. activitățile sunt plasate la frontierele externe ale UE. Creșterea cooperării bilaterale prin viitoarele proiecte finanțate de UE pentru gestionarea frontierelor, inclusiv prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate, va face zona de frontieră una mai sigură și va asigura, de asemenea, securitatea UE la frontiera sa externă.

Mai mult, în contextul politic actual, Republica Moldova fiind o țară vecină cu Ucraina, a cărei economie este grav afectată de războiul Rusiei, planul de acțiune *Căi de Solidaritate UE-Ucraina*, al Comisiei Europene, va viza atât punctele de trecere a frontierei moldovenești, cât și pe cele românești. Stabilirea rutelor alternative de aprovizionare pentru exporturile și importurile ucrainene prin Republica Moldova și România, simplificarea procedurilor vamale, îmbunătățirea capacității pentru procedurile de control și inspecție, aplicarea judicioasă sau scutirea acestora prin înțelegerea îmbunătățită a normelor aplicabile ar accelera în mod semnificativ procedurile. Programul Interreg NEXT va fi luat în considerație ca o sursă de finanțare de încredere pentru atingerea acestui obiectiv.

Implementarea și dezvoltarea durabilă și coerentă a conceptului IBM (Integrated Border Management), cooperarea încurajată în sinergie cu modernizarea tehnologiilor și operațiunilor la punctele de trecere a frontierei va asigura un climat general sigur la frontiere și în interiorul țării, cu impact pozitiv direct asupra cetățenilor și rezidenților, inclusiv, dar fără a se limita la, refugiații care trec granița sau sunt cazați în Republica Moldova.

Totodată, este esențială o infrastructură de management al frontierei echipată corespunzător, în contextul crizei regionale, și al fluxului de migrație cu care s-a confruntat Republica Moldova.

Tipurile aferente de acțiuni care urmează să fie finanțate în cadrul acestui obiectiv specific pot fi următoarele:

- strategii transfrontaliere comune/planuri de acțiune/instruire/schimb de experiență;
- soluții comune pentru cooperarea transfrontalieră (dotare de echipamente, software, vehicule, construcție/reabilitare/modernizare infrastructură transfrontalieră);
- campanii de informare și conștientizare.

2.3.2.3. Principalele grupuri țintă

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (iii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iv)

Câmp text [7 000]

Programul își va arăta beneficiile pentru mai multe grupuri țintă directe și indirecte. Fiecare proiect va aborda diferite grupuri țintă din aria programului , care vor fi beneficiari direcți ai activităților implementate. În plus, comunitățile din care fac parte beneficiarii direcți vor beneficia indirect de utilizarea fondurilor din zonă.

Pentru acțiunea *Managementul trecerii frontierei și managementul mobilității și migrației* , principalele grupuri țintă vor fi formate din:

- Servicii vamale, poliție de frontieră, poliție, jandarmerie, alte instituții publice naționale/regionale/locale care acționează în domeniul prevenirii criminalității, asociații profesionale, ONG-uri (inclusiv cele care activează în domeniul sprijinirii refugiaților) etc.
- Populația care locuiește în aria programului și comunitățile locale (inclusiv refugiați și migranți).

2.3.2.4 Indicatori

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (ii), articolul 17 alineatul (9) litera (c) pt. (iii)

Tabelul 2

Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de masura [255]	Etapă (2024) [200]	Ținta finală (2029) [200]
Cooperare transfrontalieră	Gestionarea trecerii frontierei și managementul mobilității și migrației	RCO 81	Participare a la acțiuni comune transfrontaliere	participare	0	210
		RCO 83	Strategii și planuri de acțiune dezvoltate în comun	Strategie/pl an de acțiune	0	4

Tabelul 3

Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de masura	De bază	Anul de referință	Ținta finală (2029)	Sursa datelor	Comentarii
Cooperare transfrontalieră	Gestionarea trecerii frontierei și managementul mobilității și migrației	RCR 85	Participare la acțiuni comune transfrontaliere după finalizarea proiectului	participare	0	2022	20	Sistem de monitorizare proiecte/program	

		RCR 79	Strategii comune și planuri de acțiune adoptate de organizații	Strategie /plan de acțiune	0	2022	2	Sistem de monitori zare proiecte/ program	
--	--	-----------	--	----------------------------------	---	------	---	---	--

2.3.2.5 Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Referință: articolul litera (e) punctul (iv) din 17 alineatul (3)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente teritoriale specifice, cum ar fi dezvoltarea locală condusă de comunitate sau investițiile teritoriale integrate.

2.3.2.6 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (v)

Câmp text [7 000] Programul nu intenționează să utilizeze instrumente financiare.

2.3.1.7 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE în funcție de tipul de intervenție

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (e) punctul (vi), articolul 17 alineatul (9) litera (c) punctul (v)

Tabelul 4

Dimensiunea 1 - domeniu de intervenție

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	NDICI CBC	3.2	174 Interreg: managementul trecerii frontierei și managementul mobilității și migrației	3.486.815

Tabelul 5

Dimensiunea 2 - forma de finantare

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	NDICI CBC	3.2	01 Grant	3.486.815

Tabelul 6

Dimensiunea 3 - Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritatea nr	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR
3	NDICI CBC	3.2	33 Fără țintire teritorială	3.486.814

Traducere neoficială

3. Planul de finanțare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (f)

3.1. Credite financiare pe an

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (g) punctul (i), articolul 17 alineatul (4) literele (a)-(d)

Tabelul 7

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL
NDICI- CBC	0	16.238.607	12.847.543	13.054.881	13.266.064	10.671.100	11.212.244	77.290.439

3.2. Total credite financiare pe fonduri și cofinanțare națională

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (f) punctul (ii), articolul 17 alineatul (4) literele (a)-(d)

Tabelul 8

Obiectivul de politică nr	Prioritate	Fond (după caz) Proiecte	Baza de calcul Sprijinul UE (cost total eligibil sau contribuție publică)	Contribuția UE (a)=(a1)+(a2)	Defalcare orientativă a contribuției UE		Contribuția națională (b)=(c)+(d)	Defalcare orientativă a contribuției naționale		Total (e)=(a)+(b)	Rata de cofinanțare (f)=(a)/€	Contribuții din partea țărilor terțe (pentru informare)
					fără AT în conformitate cu articolul 27 alineatul (1) litera (a1)	pentru AT în conformitate cu articolul 27 alineatul (1) litera (a2)*		Public național (c) **	Privat național (d)			
OP2	Prioritatea 1 - Comunități verzi	NDICI-CBC	Total	27.846.037	25.134.440	2.711.597	3.094.006	2.629.905	464.101	30.940.043	90%	
OP4	Prioritatea 2 - Dezvoltare socială transfrontalieră	NDICI-CBC	Total	41.330.263	37.305.597	4.024.666	4.592.252	3.903.414	688.838	45.922.515	90%	
ISO1+ISO2	Prioritatea 3 - Cooperarea transfrontalieră	NDICI-CBC	Total	8.114.139	7.323.999	790.140	901.571	766.335	135.236	9.015.710	90%	
	Total		Total	77.290.439	69.764.036	7.526.403	8.587.829	7.299.654	1.288.175	85.878.268	90%	

* Cofinanțarea asistenței tehnice poate fi asigurată ca o contribuție în natură.

* *Contribuția publică națională include contribuția la asistența tehnică și contribuția oferită de instituțiile publice și centrale (calculată ca 85% din contribuția totală a beneficiarilor având în vedere precedentul perioadei 2014-2020)

4. Acțiuni întreprinse pentru implicarea partenerilor relevanți de program în pregătirea programului Interreg și rolul acelor parteneri de program în implementare, monitorizare și evaluare

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (g)

Câmp text [10 000]

Procesul de programare pentru Interreg NEXT România-Republica Moldova a început prin constituirea Comitetului mixt de programare și aprobarea metodologiei de pregătire a programului în septembrie 2020. Membrii comitetului au fost numiți în funcție de reprezentativitatea Comitetului mixt de monitorizare pentru anul 2014- Programul 2020 și o distribuție echilibrată între autoritățile naționale și regionale/locale a fost luată în considerare.

Pe parcursul procesului de elaborare a programului, au fost luate în considerare expertiza trecută a beneficiarilor implicați anterior în cooperarea transfrontalieră, precum și contribuțiile altor părți interesate din aria programului, care cunoșteau nevoile și constrângerile acestuia. Documentele elaborate după fiecare etapă de consultare (ex. Analiza Teritorială, Proiectul Programului) au fost încărcate pe site-ul programului, www.ro-md.net, pentru consultare publică și distribuite în mare parte prin intermediul Social Media și a buletinelor informative electronice.

Autoritatea de Management a început analiza nevoilor zonei programului pe baza informațiilor obținute din redarea datelor statistice furnizate de surse internaționale, naționale și locale, completate în continuare de studiul diferitelor documente relevante pentru obiectivele politicii. Perioada de referință pentru colectarea datelor a acoperit anii 2016-2019 și chiar și perioade mai recente în care informațiile au fost disponibile pentru ambele state.

Prima rundă de consultări a luat forma unor interviuri și focus grupuri organizate online în lunile aprilie și mai 2021, astfel încât să identifice nevoile de finanțare ale zonei programului și să prioritizeze obiectivele de politică incluse în Documentul comun privind programarea strategică Interreg NEXT. Atunci când au existat, complementaritățile și divergențele dintre rezultatele atât din interviuri, cât și din focus grupuri au fost analizate prin prisma datelor statistice ale zonei și a concluziilor din implementarea ENI CBC România-Republica Moldova 2014-2020. Consultările au implicat autorități naționale, regionale, locale, publice, parteneri economici și sociali, organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv organizații-umbrelă, instituții de cercetare și universități. Pentru a asigura o reprezentare transparentă și echilibrată a societății civile în focus-grupuri, Autoritatea de Management a desfășurat un proces de selecție a ONG-urilor invitate să participe, pe baza experienței anterioare a organizațiilor și a relevanței pentru domeniul de activitate legat de acest domeniu, la obiectivele politicii vizate.

Pe lângă explorarea nevoilor reale ale zonei și a orientărilor partenerilor în ceea ce privește finanțarea transfrontalieră prin Obiectivele Politicii sau Obiectivele Specifice Interreg, evenimentele au vizat, de asemenea, colectarea de inputuri pentru concentrare și convergență, prin reducerea suprapunerilor în zonă și reducerea numărului de obiective politice care urmează să fie finanțate.

Selecția Obiectivelor de politică și a Obiectivelor Specifice Interreg care urmează să fie finanțate în cadrul programului actual a ținut cont de toate cele de mai sus și au fost supuse aprobării Comitetului Comun de Programare în iulie 2021.

Procesul de consultare a continuat în septembrie și octombrie 2021, prin organizarea de grupuri de lucru tematice online implicând experți din ambele țări, la nivel național și local, în vederea prioritizării domeniilor de intervenție care urmează a fi abordate în programul actual și a enumerării activităților indicative corespunzătoare fiecărui Obiectiv Specific. Concomitent, participanții la grupurile de lucru au fost încurajați să indice în propunerile lor potențiale idei de proiecte mari de infrastructură, pentru a-și face o imagine asupra necesității acestui tip de finanțare în zonă și, în plus, pentru a dimensiona corect alocarea programului corespunzătoare domeniile de intervenție și obiectivele specifice. Întrucât în timpul procesului de consultare au fost identificate mai multe propuneri de mari proiecte de infrastructură, Comitetul Comun de Programare a decis să abordeze această abordare după aprobarea programului, încredințând Comitetului de Monitorizare stabilirea priorităților și criteriilor care urmează a fi adoptate pentru selecția LIP. Totuși, decizia de finanțare a unor astfel de proiecte ar urma să fie adoptată doar de Comitetul de Monitorizare.

Al doilea instrument folosit de Autoritatea de Management pentru prioritizarea domeniilor de intervenție și identificarea listei de activități orientative a fost un sondaj online. În perioada septembrie-octombrie 2021, Autoritatea de Management a publicat sondajul pe www.ro-md.net cu scopul de a identifica preferința părților interesate/publicului pe domeniile de intervenție și de a colecta propuneri de activități ce urmează a fi finanțate în cadrul intervenției preferate. câmpuri. Deși a fost înregistrată o rată scăzută de răspuns, majoritatea respondenților au declarat că reprezintă sectorul public, iar peste 60% dintre ei au participat deja la programele transfrontaliere anterioare și și-au exprimat intenția de a participa și la programul Interreg Next.

Cea de-a treia reuniune a Comitetului Comun de Programare a avut loc în noiembrie 2021, când a fost aprobată prima versiune a Programului Interreg NEXT, odată cu inițierea evaluării strategice de mediu a programului. După aprobarea Comitetului, proiectul Programului a fost publicat și pentru consultări pe www.ro-md.net, iar toate comentariile primite au fost analizate și incluse în cel de-al 2-lea proiect de program, după caz.

După aprobarea Programului Interreg NEXT, Comitetul de Monitorizare (CM) va fi constituit în conformitate cu prevederile Codului de conduită privind parteneriatul și cu articolul 29 din Regulamentul Interreg. Programul va căuta să asigure continuitatea între cele două perioade de programare în ceea ce privește componența MC pentru a se consolida pe experiența acumulată de membri în perioadele de programare anterioare. Noi parteneri vor fi invitați să ia parte la CM, fie ca membri, fie ca observatori, acoperind o gamă mai largă de interese de cooperare socio-economică și cu societatea civilă (adică parteneri de mediu, organizații neguvernamentale și organisme responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a non-discriminării și egalității de gen). Pentru Republica Moldova, un Grup Național de Lucru extins va fi consultat de membrii CM în timpul proceselor de luare a deciziilor. Toți acești actori vor fi consultați pe parcursul procesului de luare a deciziilor și implementării, monitorizării și evaluării programului, pentru a-și exprima pozițiile cu privire la aspectele strategice privind implementarea, precum și asupra coerenței cu alte surse de finanțare disponibile și pentru a crește transparența în luarea deciziilor.

Pentru a asigura imparțialitatea și pentru a evita conflictul de interese, Autoritatea de Management va dedica o secțiune specială din Regulamentul de procedură MC acestui aspect. De asemenea, ca și în perioadele anterioare, CM va fi implicat activ în monitorizarea și evaluarea programului. Programul va continua să promoveze transparența prin publicarea tuturor documentelor relevante pentru consultare publică pe site-ul web al programului.

5. Abordarea comunicării și vizibilității programului Interreg (obiective, public țintă, canale de comunicare, inclusiv acoperirea pe rețelele sociale, după caz, buget planificat și indicatori relevanți pentru monitorizare și evaluare)

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (h)

Câmp text [4 500]

Acțiunile de comunicare și vizibilitate vor aborda fiecare etapă a ciclului de viață al programului, concentrându-se pe următoarele obiective principale:

- să asigure o implementare eficientă și transparentă a programului;
- să promoveze oportunitățile de finanțare în rândul potențialilor beneficiari și să ofere sprijin pentru pregătirea proiectelor în cadrul tuturor priorităților;
- să sprijine beneficiarii în implementarea proiectului, oferind îndrumări și asistență clare;
- să crească gradului de conștientizare a publicului cu privire la beneficiile asistenței financiare a UE în domeniul protecției mediului, al bunăstării sociale și al unei mai bune cooperări cu țara vecină.

Obiectivele de comunicare vor fi îndeplinite prin activități specifice fiecărei etape de implementare a programului și adaptate nevoilor identificate de-a lungul procesului.

Următoarele grupuri țintă au fost identificate ca public principal: potențiali beneficiari, beneficiari, părți interesate naționale/regionale/locale, mass-media, instituții UE, publicul larg din aria Programului și UE.

Potrivit cercetării efectuate de AM în 2019, privind eficiența activităților de comunicare și preferința grupurilor țintă pentru anumite canale de comunicare, atât potențialii beneficiari, cât și beneficiarii au indicat comunicarea media și față în față (sesiuni de formare, ateliere) ca fiind fiind cel mai preferat, urmate de instrumentele online oferite de structurile programului (site web, Social Media). Se va utiliza o combinație de instrumente de comunicare și pot fi dezvoltate noi instrumente de-a lungul perioadei de implementare.

În cadrul site-ului ro-md.net dezvoltat pentru 2014-2020 (și conectat cu mfe.gov.ro), a fost creată o nouă secțiune pentru 2021-2027, iar toate documentele de programare au fost publicate în această secțiune dedicată. Pentru a valorifica gradul de conștientizare dobândit pe site și pentru a menține utilizatorii pe pagina deja familiară, se vor dezvolta și reproiectate în continuare secțiunile dedicate Programului Interreg NEXT și toate informațiile privind lansarea cererilor de propuneri, lista operațiunilor și alte informații utile vor fi publicate.

Rețelele de socializare sunt un instrument foarte popular pentru a comunica cu publicul, pentru a împărtăși rezultatele proiectelor care au impact asupra cetățenilor și pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la contribuția financiară a UE. Pagina de Facebook (Meta) dedicată Programului ENI 2014-2020 va fi redenumită și toți urmăritorii vor fi implicați în promovarea Programului NEXT. Informațiile postate pe site vor fi traduse într-un limbaj mai informal și vor fi făcute atractive pentru categoriile de public cu vârsta peste 16 ani și vor fi distribuite pe Facebook. Biblioteca Programului ENI de rezultate ale proiectelor va fi utilizată pentru a valorifica experiența trecută și pentru a ajuta la generarea de noi proiecte. Pentru promovarea programului vor fi produse

noi materiale vizuale: scurte videoclipuri, mărturii, infografice, diagrame etc., pentru a fi postate pe conturile de Social Media.

Având în vedere evoluția rapidă a platformelor de Social Media, Autoritatea de Management va analiza și dezvolta conturi pe alte platforme care se pot dovedi de interes pentru publicul țintă (Twitter, YouTube, Instagram, LinkedIn etc.), cu un accent deosebit pe tineret.

Evenimentele programului vor fi organizate pentru un public mai larg, pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la beneficiile programului în zonă. Evenimentul anual major va fi adaptat la tema Zilei Cooperării Europene și va urma liniile vizuale și mesaje Interreg.

Programul va avea ca scop implicarea mai multor grupuri de audiențe în diverse medii (offline și online) și să consolideze relația cu reprezentanții mass-media. Operațiunile de importanță strategică vor fi utilizate ca imagini de referință ale programului în scopuri de comunicare. Pentru promovarea acestora vor fi organizate evenimente dedicate, prin invitarea jurnaliștilor și a părților interesate.

Având în vedere eficiența sesiunilor de instruire de până acum, vor fi puse în aplicare evenimente similare, adaptate ciclurilor de viață ale programului. Evenimente dedicate pregătirii proiectelor, traininguri privind implementarea vor fi organizate în timp util, pentru a oferi suport în diferitele etape de implementare.

Campaniile în teren se vor adresa publicului larg din aria programului și vor direcționa către instrumentele de comunicare online, pentru promovarea programului și conștientizarea celor mai sigure surse de informare ale programului.

Se vor produce mai puține publicații tipărite, iar cele electronice vor fi distribuite grupurilor țintă. Vor fi produse materiale promoționale ecologice care poartă identitatea vizuală a UE.

AM va numi un ofițer de comunicare pentru program, care va elabora planul anual de comunicare, inclusiv contribuția Secretariatului Comun, și va coordona toate activitățile de comunicare dezvoltate de structurile programului.

Măsurile de comunicare și vizibilitate vor fi evaluate luând în considerare următorii indicatori relevanți:

Indicator	UM	Reper	Țintă finală	Sursă
Site-ul web	Numărul de vizitatori	8.987	14.000	Analytics
	Vizualizări de pagină	82.600	140.000	Analytics
Rețele sociale (Facebook, LinkedIn, Twitter)	Următorii	369	1.000	Perspective
	Disponibilitate	4.307	8.000	Perspective
Evenimente	Numărul de evenimente	0	30	Monitorizare interna

Bugetul estimat pentru activități de comunicare și vizibilitate este de 5% din fondurile de asistență tehnică, conform următoarei împărțiri orientative

Activitate	Cota de buget
Evenimente	50%
Online (site web, social media)	30%
Materiale promoționale	10%
Altele (publicații, reclame în aer liber, media etc.)	10%

6. Indicarea sprijinului pentru proiecte la scară mică, inclusiv proiecte mici în cadrul fondurilor pentru proiecte mici

Referință: articolul 17 alineatul (3) litera (i), articolul 24

Câmp text [7 000] În contextul Programului, proiecte cu volum financiar limitat, între 200.000 și 500.000 de euro (fonduri UE) pot fi finanțate în cadrul tuturor priorităților. Scopul și grupurile țintă pentru proiectele cu volum financiar limitat corespund, prin urmare, indicatorilor și grupurilor țintă identificate pentru fiecare obiectiv specific.

7. Dispoziții de punere în aplicare

7.1. Autoritățile responsabile de program

Referință: articolul 17 alineatul (6) litera (a)

Tabelul 9

Autoritățile responsabile de program	Denumirea instituției [255]	Nume de contact [200]	E-mail [200]
Autoritatea de management	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	Iulia Hertzog	iulia.hertzog@mdlpa.ro
Autoritate națională (pentru programe cu țări terțe sau parteneri participante, dacă este cazul)	Ministerul Finanțelor, Republica Moldova	Iulia Ciurac Directorul Departamentului de Asistență Externă	iulia.ciurac@mf.gov.md
Autoritatea de audit	Autoritatea Română de Audit din cadrul Curții de Conturi	Lucian Dan Vlădescu	autoritateadeaudit@rcc.ro
Grupul reprezentanților auditorilor	Curtea de Conturi a Republicii Moldova	Direcția Generală Metodologie, Planificare și Raportare	ccrm@ccrm.md
Organismul către care urmează să fie efectuate plățile de către Comisie	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	Daniela Albu	Daniela.albu@mdlpa.ro

7.2. Procedura de constituire a secretariatului comun

Referință: articolul 17 alineatul (6) litera (b)

Câmp text [3 500]

Având în vedere că continuitatea structurilor implicate în implementarea programului asigură o pornire rapidă a implementării programului, întrucât procesul de desemnare nu ar fi necesar, propunerea AM pentru Secretariatul Comun (SC) a fost entitatea care a jucat acest rol în programele ENPI și ENI la aceasta frontieră.

Demararea unui proces de selecție pentru o nouă organizație ar presupune aspecte legate de procedura de achiziție, asigurarea acestei entități cu personal experimentat și instruit, dezvoltarea de noi proceduri de lucru, răspunderea financiară și, în final, auditarea entității în scopul desemnării. În aceste condiții, riscurile de întârziere în demararea implementării programului sunt maximizate, cu impact semnificativ asupra absorbției fondurilor. Astfel, nu a fost luat în considerare un proces de selecție pentru o nouă entitate.

Având în vedere experiența dobândită, personalul instruit și experimentat și lecțiile învățate în programele anterioare, AM se așteaptă ca SC să contribuie la implementarea programului prin procese și proceduri mai simple, mai eficiente și mai transparente, ținând cont în același timp de particularitățile întregii zone de program și asigurând șanse egale pentru părți interesate din ambele țări, în toate etapele. SC va îmbunătăți procedurile de control intern și va exercita măsuri consolidate de atenuare a riscurilor, în strânsă cooperare cu structurile de management relevante, pentru a asigura obținerea rezultatelor așteptate. SC va oferi mai mult sprijin solicitanților și beneficiarilor și va oferi cursuri de formare în toate etapele tuturor părților interesate.

Biroul Regional de Cooperare Transfrontalieră (BRCT) Iași pentru frontiera România - Republica Moldova este o entitate juridică înființată în temeiul Legii dezvoltării regionale a României, din anul 2004, cu scopul de a sprijini dezvoltarea regională și cooperarea dintre cele două țări.

În calitatea sa de Secretariat Tehnic Comun, BRCT Iași a îndeplinit în bune condiții sarcinile încredințate de Programe, asigurând suport pentru: programare, lansare apel de propuneri, evaluare, selecție, contractare și monitorizare proiecte, helpdesk pentru beneficiari, informare și comunicarea despre Program. Rapoartele și opinia de audit confirmă faptul că sistemul de implementare a ENI CBC POC România-Republica Moldova 2014-2020, (inclusiv STC) este pe deplin funcțional.

Capacitatea financiară a BRCT Iași, în calitate de persoană juridică, va asigura sustenabilitatea organizației pentru îndeplinirea atribuțiilor delegate Secretariatului Comun și va asigura fluxul financiar necesar, astfel încât să facă față noilor cerințe de asistență tehnică ale programului.

BRCT Iași va continua să implementeze funcțiile SC pentru următorul Program. Principiile parteneriatului, transparenței, nediscriminării și egalității de șanse vor fi aplicate personalului SC și vor fi luate în considerație pentru orice alte servicii externalizate necesare.

Posturile vacante din cadrul SC pot fi ocupate prin concurs.

Personalul existent al SC va fi evaluat, pe baza procedurilor operaționale, de conducerea BRCT Iași. AM va evalua și confirma conformitatea procesului cu noile cerințe și va informa Comitetul de Monitorizare (CM) în mod corespunzător.

Personalul va fi confirmat/ reînnoit pe baza criteriilor de selecție și a fișelor posturilor aferente fiecărui post aprobat de CM. CM va fi informat cu privire la rezultatele evaluării personalului SC.

De asemenea, AN a Republicii Moldova poate detașa unele persoane pentru a face parte din personalul SC, asigurând, de asemenea, respectarea criteriilor de selecție și a fișelor de post aprobate de CM.

AM va efectua verificarea anuală a performanței și procedurilor SC și va informa CM cu privire la măsurile luate pentru remedierea deficiențelor. CM va aproba măsurile corective.

MC va fi informat în mod corespunzător cu privire la utilizarea asistenței tehnice.

Pentru o mai bună comunicare, acces la informații legate de program pentru părțile interesate din Republica Moldova și creșterea vizibilității programului în Republica Moldova, dar și pentru sprijinirea AM în implementarea programului, va fi înființat un oficiu antenă al SC la Chișinău. AN din Moldova va oferi suport pentru înființarea și funcționarea oficiului antenă al SC și va fi consultată în prealabil cu privire la orice eveniment legat de program, organizat pe teritoriul Republicii Moldova.

7.3. Repartizarea răspunderii între statele membre participante și, după caz, țările partenere și TTPM , în cazul corecțiilor financiare impuse de autoritatea de management sau de Comisie

Referință: articolul 17 alineatul (6) litera (c)

Câmp text [10 500]

Autoritatea de management se asigură că orice sumă plătită ca urmare a unei nereguli este recuperată de la partenerul principal sau unic și rambursată la bugetul general al Uniunii. Fiecare țară participantă este responsabilă de investigarea neregulilor comise de partenerul situat sau înregistrat pe teritoriul său și rambursează autorității de management orice sume plătite în mod necuvenit acelui partener.

Odată ce țara participantă a rambursat autorității de management orice sume plătite în mod necuvenit unui partener, aceasta poate continua sau începe o procedură de recuperare împotriva partenerului respectiv, în conformitate cu legislația națională.

Țările participante pot decide că partenerul principal sau unic și autoritatea de management a programului nu sunt obligați să recupereze o sumă plătită în mod necuvenit care nu depășește 250 EUR, fără dobânda, în contribuția din fondurile programului la o operațiune într-un exercițiu contabil.

În cazul puțin probabil în care țara participantă responsabilă nu rambursează autorității de management sumele plătite în mod necuvenit partenerului situat sau înregistrat pe teritoriul său, aceste sume fac obiectul unui ordin de recuperare emis de Comisie care va fi executat, acolo unde este posibil, prin compensare către țara participantă respectivă. O astfel de recuperare nu constituie o corecție financiară și nu reduce sprijinul financiar al Uniunii Europene pentru program. Suma recuperată constituie venituri alocate în conformitate cu articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul financiar.

În ceea ce privește sumele nerambursate autorității de management de către un stat membru, compensarea se referă la plăți ulterioare către același program Interreg. Autoritatea de management compensează apoi în ceea ce privește statul membru respectiv, în conformitate cu împărțirea pasivelor între statele membre participante, prevăzută în programul Interreg, în cazul unor corecții financiare impuse de autoritatea de management sau de Comisie. În ceea ce privește sumele nerambursate autorității de management de către o țară terță, o țară parteneră sau TTPM, compensarea se referă la plățile ulterioare către programe în cadrul instrumentelor de finanțare externă respective ale Uniunii.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțării nelegate de costuri

Referință: articolele 94 și 95 din Regulamentul (UE) 2021/1060 (CPR)

Tabelul 10

Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor care nu sunt legate de costuri

	DA	NU
Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95		
De la adoptare, programul va utiliza rambursarea contribuției Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare în conformitate cu articolul 94 din CPR (dacă da, completați apendicele 1)		X
De la adoptare, programul va utiliza rambursarea contribuției Uniunii pe baza finanțării nelegate de costuri în conformitate cu articolul 95 CPR (dacă da, completați apendicele 2)		X

Harta ariei programului

Anexa 3

Lista operațiunilor de importanță strategică planificate, cu calendarul aferent - articolul 17 alineatul (3)

	Axa prioritară	Obiectiv specific	Temă orientativă a proiectului	Data orientativă de start a implementării
1	1 Comunități verzi	Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezistenței, luând în considerare abordările bazate pe ecosistem	Îmbunătățirea răspunsului serviciilor de urgență transfrontaliere în caz de dezastre și stabilirea unui sistem de prevenire și management al dezastrelor	T4 2023